
PROGRAMACIÓN de LATÍN

Curso 2022/23

IES San Clemente – Santiago de Compostela

Índice

1. PRESENTACIÓN.....	3
1.1. Marco lexislativo.....	3
1.2. Alumnado.....	4
1.3. Materiais e recursos didácticos.....	4
1.4. Plan lector.....	4
1.5. Medidas de atención a diversidade.....	5
1.6. Actividades complementarias e extraescolares a realizar polo departamento.....	5
2. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	6
3. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE, CONCRECIÓN QUE RECOLLA OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.....	12
4. LATÍN I -1º DE BACHARELATO.....	14
4.1. Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, competencias clave e elementos transversais.....	14
4.2. Temporalización.....	25
4.3. Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe e instrumentos de avaliación.....	36
4.4. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	42
4.5. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	45
5. LATIN II. 2º DE BACHARELATO.....	46
5.1. Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.....	46
6. TEMPORALIZACIÓN.....	53
6.1. 1ª Avaliación.....	53
6.2. 2ª Avaliación.....	54
6.3. 3ª Avaliación.....	54
7. GRAOS DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	56
7.1. BLOQUE 1: : O latín, orixe das linguas romances.....	56
7.2. BLOQUE 2: Morfoloxía.....	57
7.3. BLOQUE 3: Sintaxe.....	58
7.4. BLOQUE 4: Literatura latina.....	58
7.5. BLOQUE 5: Textos.....	60

7.6. BLOQUE 6: Léxico	61
8. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO 64	
8.1. AVALIACIÓNS PARCIAIS.....	64
8.2. AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA	64
8.3. AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA	65
9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES	66
10. OUTRAS AVALIACIÓNS.....	66
10.1. Avaliación do proceso de ensino e práctica docente.....	66
10.2. Avaliación da Programación didáctica	67

1. PRESENTACIÓN

1.1. Marco legislativo

A presente programación baséase no seguinte marco legislativo:

- Ley Orgánica de Educación 2/2006, de 3 de maio (LOE), modificada pola Lei Orgánica de Educación para la Mejora de la Calidad Educativa 8/2013, de 9 de diciembre (LOMCE).
- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obligatoria e do Bacharelato.
- Orden ECD/65/2015, de 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Do mesmo xeito, será de aplicación na elaboración desta programación o seguinte marco legislativo para a educación de persoas adultas:

- Decreto 88/1999, de 11 de marzo, por el que se regula la ordenación general de las enseñanzas de educación de personas adultas y los requisitos mínimos de los centros
- Ley 9/1992, de 24 de julio, de educación y promoción de adultos. DOG 6 agosto 1992
- Orden de 20 de julio de 2009 por la que se regulan las enseñanzas de bachillerato para personas adultas por la modalidad presencial en la Comunidad Autónoma de Galicia. DOG 31 de julio de 2009
- Orden de 26 de abril de 2007 por la que se ordenan y organizan las enseñanzas de bachillerato para adultos a distancia en la Comunidad Autónoma de Galicia. DOG 8 de mayo de 2007
- Orden del 20 de marzo de 2018 por la que se regula la educación básica para las persoas adultas y se establece su currículo en la Comunidad Autónoma de Galicia
- Orden de 11 de junio de 2010 por la que se autorizan las enseñanzas de educación para personas adultas, en las modalidades presencial y la distancia, en centros específicos de educación y promoción de adultos e institutos de educación secundaria dependientes de la Consellería de Educación y Ordenación Universitaria. DOG 21 de junio de 2010
- Orden de 10 de febrero de 2012 por la que se regula la prueba para la obtención del título de bachiller para personas mayores de veinte años en la Comunidad Autónoma de Galicia.
- Orden del 22 de diciembre de 2016 por la que se modifica la Orden del 10 de febrero de 2012 por la que se regula la prueba para la obtención del título de bachillerato para persoas mayores de veinte años en la Comunidad Autónoma de Galicia
- Resolución de 18 de julio de 2022, de la Dirección General de Formación Profesional, por la que se dictan instrucciones para el desarrollo de las enseñanzas básicas de educación para

personas adultas, bachillerato para personas adultas y enseñanzas no regladas en el curso académico 2022/23.

1.2. Alumnado

O alumnado do centro IES San Clemente presenta as características particulares asociadas a todo centro EPA. Case todo o alumnado é maior de idade, dado que é un centro de ensinanza de adultos, malia que poden darse casos de alumnos menores de idade, procedentes de centros presenciais aos que non se lles imparte a materia de Latín ou Grego por non acadar o número suficiente de alumnos para formar grupo.

Os alumnos non asisten a clase dende a pandemia do COVID, seguen as nosas clases pola plataforma do centro, gravamos distas sesión de cada quincena e os nosos alumnos poden velas cantas veces desexen.

Hai que salientar que é un alumnado que, ou ben traballa, ou ben abandonou os estudos e agora quere retomalos. Como resultado, temos un alumnado que recibe poucas horas de docencia e, en xeral, con maiores dificultades de aprendizaxe, o que, sen dubida, se reflectirá nos resultados e condicionará o ensino-aprendizaxe.

1.3. Materiais e recursos didácticos

A Consellería de Educación elabora para os centros de educación a distancia unhas guías que serven de base para traballar tanto ao profesorado como ao alumnado. Estas guías están dispoñibles para o alumnado matriculado no noso centro ou no enderezo web guiassanclemente.es, para que o alumnado teña acceso a elas. Ademais dos temas de carácter teórico os alumnos teñen outro tipo de materiais, como as FAQ, que lle resolven as dúbidas mais frecuentes, exercicios autoavaliáveis e outros para envialos ao titor de maneira que poida ver como evoluciona o seu traballo. Os materiais didácticos da Consellería de Educación serán de uso obrigatorio no proceso de ensino aprendizaxe da materia Latín I e II no centro Ies San Clemente.

En Latín I non será necesario dispor de dicionario, malia que será útil tras a segunda avaliación. Os alumnos contan con un glosario que poden descargar na primeira unidade na primeira avaliación.

En latín II si será necesario ter o dicionario de Latín Español de calquera editorial existente, aínda que se recomenda a editorial Vox.

1.4. Plan lector

En canto ao plan de lectura, debemos sinalar que debido ao tipo de alumnado deste centro, trataremos de facer ver aos nosos alumnos a importancia da lectura na súa formación. As guías didácticas inclúen textos e guías para lecturas.

1.5. Medidas de atención a diversidade

A atención a diversidade está implícita na heteroxeneidade do noso alumnado. Este disporá de un correo electrónico e unha liña telefónica que permite o profesorado atender o alumnado de xeito individualizado. Esta atención personalizada levarase a cabo por medio de titorías multimedia nas, titorías web , e agora tamén poderán solicitar unha titoría presencial.

1.6. Actividades complementarias e extraescolares a realizar polo departamento

Dada a natureza deste tipo de educación dificilmente se poden organizar actividades extraescolares. O departamento de Latín e Grego non contempla, por tanto, nin a organización nin a participación do seu alumnado en actividades extraescolares departamentais para o curso 2022-2023.

2. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergubernamental Europeo "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergubernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o

uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionais, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización

adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice, e que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un/unha aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a maternas e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das

linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfróntaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Latín na etapa da ESO ten como principal finalidade introducir o alumnado no coñecemento dos aspectos esenciais da lingua e da cultura latinas, facendo fincapé ao mesmo tempo no papel que estas desempeñan en tanto que orixe e fundamento das linguas romances e da cultura occidental, o que coñecemos como herdanza clásica.

Esta mesma perspectiva está tamén presente no currículo básico para bacharelato, malia perseguirse nesta etapa un estudo máis en profundidade da lingua, xa que, ben pola súa estrutura interna de funcionamento, ben polo seu caudal léxico, está moi presente nas linguas utilizadas e estudadas polos alumnos e as alumnas.

O estudo do latín como lingua flexiva proporciona mediante a comparación unha sólida base científica para o estudo e o perfeccionamento progresivo no manexo doutras linguas.

O idioma latino, logo de adquiridos uns mínimos coñecementos sobre os seus mecanismos morfosintácticos e o seu léxico, permite entender as linguas romances como resultado dunha evolución e atopar paralelismos entre elas que axuden no seu estudo.

O estudo da orixe e a evolución do latín ás linguas romances proporciónalle ao alumnado os instrumentos necesarios para comprender e analizar os procesos de cambios fonéticos, morfosintácticos e semánticos que deron lugar aos procedementos que rexen hoxe as súas linguas, e axuda a incrementar de xeito notable o seu léxico. A reflexión sobre o léxico coñecido, a adquisición de novas palabras e a comprensión das estruturas da lingua latina interveñen de xeito notable no uso máis eficaz da lingua propia como instrumento de aprendizaxe, comunicación e interpretación da realidade.

É recomendable comezar o estudo do latín de cuarto de ESO cun método natural, no que as regras morfosintácticas se deduzan da práctica da lectura e da tradución, deixando para os cursos de primeiro e segundo de bacharelato un estudo máis pormenorizado.

O estudo da herdanza clásica, obxecto desta materia, non só está presente na lingua latina, pois abordará tamén os diferentes aspectos que se inclúen no que coñecemos como civilización latina, berce da Europa actual. Ademais da descrición do seu marco xeográfico e do estudo dos principais fitos históricos, haberá lugar tamén para unha análise das súas estruturas sociopolíticas, da súa vida cotiá, e manifestacións culturais como os espectáculos públicos ou as súas creacións literarias e artísticas, a enxeñaría e o urbanismo, a mitoloxía e a relixión.

Partindo desta perspectiva, o estudo da materia organízase en bloques que, con lixeiros matices, se repiten en todos os cursos.

Os devanditos bloques refírense tanto a cuestións lingüísticas como a temas culturais, tendo en conta que ambos os dous aspectos constitúen dúas facetas inseparables e complementarias para o estudo da civilización romana, sen as que non é posible apreciar a importancia do legado latino na súa verdadeira dimensión.

O primeiro destes bloques estuda o latín como orixe das linguas romances e ten un trato lixeiramente diferente para os cursos de cuarto de ESO e primeiro de bacharelato, e o curso de

segundo de bacharelato. Os contidos dos dous primeiros cursos comezan coa análise das linguas do mundo, para seguir co estudo do indoeuropeo e as súas familias lingüísticas, a orixe, a evolución e as etapas do latín e as linguas romances. A continuación, e xa para os tres cursos, preténdese analizar o papel que desempeñou a lingua latina na formación do galego, do castelán e das demais linguas romances que se falan na actualidade en Europa e noutros países do mundo, mediante o estudo do mantemento de elementos lingüísticos latinos nesas linguas e a análise dos procesos de evolución fonética, morfosintáctica e semántica.

O seguinte bloque, deseñado só para latín de cuarto de ESO e primeiro de bacharelato, aborda os elementos básicos da lingua latina, comezando por percorrer os sistemas de escritura coñecidos, para analizar despois a orixe e a evolución do abecedario latino e a súa pronuncia.

Os dous bloques seguintes, comúns aos tres cursos, tratan aspectos netamente lingüísticos, centrándose desta vez na morfoloxía e na sintaxe, os outros dous niveis de descrición e explicación do sistema, ademais da fonética e a semántica, dúas realidades inseparables que conforman e integran o aspecto gramatical. Preténdese iniciar o alumnado no concepto de flexión, estudando a estrutura interna das palabras e os elementos formais destas que serven para definir a relación que manteñen con outras dentro da oración. A sintaxe tamén se ocupa de estudar as estruturas oracionais latinas e os elementos que definen as súas construcións máis características, introducindo progresivamente niveis de maior complexidade, co propósito fundamental da comprensión e a interpretación dos textos.

Nos cursos de cuarto de ESO e primeiro de bacharelato dedicouse un bloque ao estudo da civilización latina, co fin de identificar non só os feitos máis importantes da súa historia, senón tamén os aspectos propios da súa organización política, social e militar, e da súa identidade cultural, sen esquecer o estudo da vida cotiá, a relixión e a mitoloxía, cuxa influencia resulta decisiva para a configuración do imaxinario occidental. Preténdese tamén iniciar o alumnado no coñecemento dalgunhas das manifestacións artísticas máis significativas da antigüidade romana, entre as que destacan por unha banda as relativas ás artes plásticas e, máis concretamente, a escultura e a arquitectura, e pola outra, as literarias.

O estudo máis en profundidade destas últimas resérvase para o curso de segundo de bacharelato, que conta cun bloque específico para a literatura latina, no que un mellor coñecemento da lingua lle permitirá ao alumnado entrar en contacto directo con algúns fragmentos das obras orixinais, afondando deste xeito na comprensión dos textos literarios clásicos latinos para comprender as claves da sociedade en que viron a luz e valorar a influencia que os autores latinos tiveron ao longo dos séculos.

Se, como dixemos, a lingua e a cultura constitúen dúas realidades inseparables e complementarias para afondar no coñecemento da civilización latina, non existe mellor instrumento para o estudo de ambas que os propios textos, aos que está dedicado outro dos bloques de contidos previstos en todos os cursos. Preténdese deste xeito facer fincapé na necesidade de estudar desde o primeiro

momento a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados. Para lograr este obxectivo, ademais do labor de tradución, deberase tratar o latín como unha lingua viva coa que traballar tamén a comunicación oral e escrita.

Por último, nos tres cursos dedícase un bloque ao estudo do léxico, entendendo que este resulta imprescindible para avanzar no coñecemento de calquera lingua. Dentro deste ámbito préstase especial atención á etimoloxía, non só porque esta serve para pór de manifesto o mantemento das raíces latinas nas linguas modernas, senón ademais porque axuda o alumnado a adquirir unha mellor comprensión da súa propia lingua, axudándolle a precisar o significado de termos coñecidos ou a descubrir o de outros que non utilizara anteriormente, e incorporándoos ao seu vocabulario habitual. Así, dedícase un especial interese á composición e á derivación culta, onde se analizan prefixos, lexemas e sufixos de orixe grega e latina.

Abondando nesta última idea, abórdase o estudo das locucións e as expresións latinas de uso actual, non só para coñecer o seu significado, senón tamén para saber empregalas nun contexto adecuado.

3. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE, CONCRECIÓN QUE RECOLLA OS ESTANDARES DE APRENDIZAXE

A comunicación lingüística é a competencia clave que máis presenza terá na materia de Latín, xa que o estudo da lingua latina, da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos redundará sen dúbida nun maior coñecemento e dominio das linguas propias. Non obstante, deberase ter en conta tamén o tratamento das outras competencias.

O labor de tradución non só constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual, senón que ao mesmo tempo estimula a memoria, a lóxica de pensamento e os hábitos de disciplina no estudo, mellorando o razoamento e impulsando a competencia clave de aprender a aprender.

A competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía poden ser traballadas nos temas de cultura e civilización latinas, nomeadamente na educación en Roma, no urbanismo e na enxeñaría romana, e as vías de comunicación, en tanto que manifestacións da actividade humana.

A competencia dixital deberá estar presente en todo momento. A procura de información na rede, a súa selección crítica e a súa utilización, entendidas como un proceso guiado polo/pola profesor/a, deberá servirnos para programar traballos colaborativos e producir novos materiais para pór á disposición da comunidade educativa.

As competencias sociais e cívicas poden ser traballadas particularmente nos bloques referidos á civilización. A vida no mundo romano, na súa dimensión político-social ou relixiosa préstase sempre á valoración e á comparación co mundo actual, salientando semellanzas e diferenzas, e fomentando un xuízo crítico da realidade. Deste xeito, cobran nova forza conceptos como democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e diversidade.

A competencia en conciencia e expresión cultural está moi presente, ademais de no estudo da literatura latina, nos contidos referidos ás artes plásticas en Roma, o urbanismo e a romanización de Hispania e da Gallaecia. Coñecer e valorar todas estas manifestacións culturais artísticas, diferenciando xéneros e estilos, recoñecendo canons estéticos ou tópicos literarios, lévanos a consideralas como parte do patrimonio dos pobos e a apreciar dun xeito especial aquelas que están dentro do noso contexto, ben sexa nas páxinas dun libro, ben nun museo ou nun depósito arqueolóxico.

A competencia que traballa o sentido da iniciativa e o espírito emprendedor estará presente sobre todo nos bloques de contidos non lingüísticos, para aproveitar a metodoloxía do traballo en grupo de xeito responsable e proactivo.

4. LATÍN I -1º DE BACHARELATO

4.1. Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, competencias clave e elementos transversais

4.1.1. Bloque 1.- O latín, orixe das linguas romances

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
▪ I ▪ p	▪ B1.1. Marco xeográfico da lingua.	▪ B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina.	▪ LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	▪ CMCCT ▪ CCEC ▪ CSC
▪ g	▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	▪ B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa hoxe en día.	▪ LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	▪ CD ▪ CAA
▪ n	▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	▪ B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa.	▪ LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ n ▪ p	▪ B1.3. Linguas de España: linguas romances e non romances.	▪ B1.4. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa, e delimitar o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo, recoñecendo as súas características.	▪ LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características.	▪ CSC ▪ CCEC

▪ d ▪ g ▪ p ▪ h	▪ B1.4. Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	▪ B1.5. Distinguir as principais etapas na evolución do latín e recoñecer e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	▪ LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos.	▪ CCL
			▪ LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCEC
▪ d ▪ p ▪ n	▪ B1.5. Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	▪ B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais da evolución fonética, e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán partindo dos étimos latinos.	▪ LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica.	▪ CCL ▪ CAA

4.1.2. Bloque 2. Sistema de lingua latina: elementos básicos

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
▪ g	▪ B2.1. Oríxes da escritura. Sistemas de escritura.	▪ B2.1. Recoñecer sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.	▪ LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros.	▪ CD ▪ CCEC
▪ g	▪ B2.2. Orixe e evolución do alfabeto latino.	▪ B2.2. Distinguir as fases da evolución do alfabeto latino, desde a súa orixe ata o alfabeto da época clásica.	▪ LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego.	▪ CAA ▪ CMCCT

▪ g	▪ B2.2. Orixe e evolución do alfabeto latino.	▪ B2.3. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas.	▪ LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CCEC
▪ e	▪ B2.3. Pronuncia do latín: tipos.	▪ B2.4. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas da pronuncia en latín e distinguir os seus tipos.	▪ LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.	▪ CCL

4.1.3. Bloque 3. Morfoloxía

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
▪ d	▪ B3.1. Formantes das palabras.	▪ B3.1. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	▪ LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ g	▪ B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables.	▪ B3.2. Distinguir os tipos de palabras a partir do seu enunciado.	▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	▪ CAA ▪ CCL
▪ i ▪ l	▪ B3.3. Concepto de declinación e conxugación.	▪ B3.3. Comprender o concepto de declinación e conxugación.	▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ g ▪ d	▪ B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes.	▪ B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación,	▪ LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e	▪ CCL

		enuncialas e declinalas correctamente.	clasificándoos segundo a súa categoría e a súa declinación.	
			LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	CCL
- d - g	B3.5. Flexión verbal.	B3.5. Coñecer as conjugacións, encadrar os verbos dentro da súa conjugación, enuncialos e conxugalos correctamente.	LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conjugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	- CAA - CCL
			LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conjugación.	CCL
			LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	CCL
- l - d	B3.5. Flexión verbal.	B3.6. Analizar o funcionamento dos temas verbais latinos de presente e de perfecto, e recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir deles, tanto en voz activa como en voz pasiva.	LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un.	- CAA - CCL
			LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	- CD - CCL
g	B3.5. Flexión verbal.	B3.7. Diferenciar formas persoais e non persoais do verbo, e recoñecer as categorías gramaticais presentes en cada unha.	LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	- CAA - CCL
- e - d - p	B3.5. Flexión verbal.	B3.8. Traducir ao galego e ao castelán as formas verbais latinas, e comparar os sistemas verbais.	LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais	- CCL - CAA

			presentes no latín cos do galego e os do castelán.	
--	--	--	--	--

4.1.4. Bloque 4. Sintaxe

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
▪ i	▪ B4.1. Elementos da oración.	▪ B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.	▪ LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ e	▪ B4.2. Casos latinos.	▪ B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos, identificar as principais funcións que realizan na oración e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.	▪ LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ g	▪ B4.3. Concordancia.	▪ B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán.	▪ LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	▪ CCL
▪ d	▪ B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	▪ B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.	▪ LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ g	▪ B4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	▪ B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas.	▪ LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.	▪ CAA ▪ CCL

▪ e	▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	▪ B4.6. Coñecer as funcións das formas non persoais nas oracións: infinitivo e participio.	▪ LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e	▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	▪ B4.7. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes.	▪ LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.	▪ CCL

4.1.5. Bloque 5. Roma: historia, cultura, arte e civilización

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
▪ a ▪ i ▪ l ▪ g ▪ p	▪ B5.1. Períodos da historia de Roma.	▪ B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.	▪ LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan feitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información	▪ CD ▪ CMCCT

			LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.	- CSC - CSIEE - CCL
- h - a - p	B5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia.	B5.2. Coñecer os feitos históricos principais da romanización de Hispania e da Gallaecia, e realizar eixes cronolóxicos.	LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases.	- CMCCT - CCL - CSC - CCEE
			LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior.	- CSC - CD - CCL
- n - p	B5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia.	B5.3. Recoñecer as pegadas da romanización nos principais depósitos arqueolóxicos e museos.	LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.	- CAA - CMCCT - CD - CCEC - CD
- a - c	B5.3. Organización política e social de Roma.	B5.4. Coñecer a organización política e social de Roma e recoñecer o seu mantemento actual.	LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	- CSIEE - CSC
			LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais.	- CSIEE - CD - CSC - CCL
n	B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios.	B5.5. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina.	LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa	- CCEC - CD

			xenealoxía e establece relacións entre os deuses.	
			LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros.	- CCEC - CD - CCL
- n - h - p	B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios.	B5.6. Coñecer os deuses, os mitos, os heroes e as lendas latinas principais, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.	- LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época. - LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos.	- CCEC - CCL - CSC - CSIEE - CAA - CCEC - CCL
n	B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios.	B5.7. Coñecer e comparar coas actuais as características da relixiosidade e da relixión latinas, os cultos privados e os ritos funerarios.	LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.	- CSC - CMCCT - CCL - CCEC
n	B5.5. Arte romana.	B5.8. Coñecer as características fundamentais da arte romana e describir algunhas das súas manifestacións máis importantes.	LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.	- CCEC - CD
- i - d	B5.6. Obras públicas e urbanismo.	B5.9. Identificar os trazos máis destacados das edificacións	LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes	- CD - CSC

▪ p		públicas e do urbanismo romano, e sinalar a súa presenza dentro do patrimonio histórico de España e Europa.	obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.	▪ CMCCTC
			▪ LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
▪ a	▪ B5.7. O exército.	▪ B5.10. Describir a estrutura e o funcionamento do exército romano, e distinguir as etapas na súa evolución.	▪ LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos	▪ CSC ▪ CMCCT

4.1.6. Bloque 6. Textos

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
▪ e	▪ B6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	▪ B6.1. Coñecer e aplicar os coñecementos fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina para a interpretación, a tradución e a retroversión de textos de dificultade progresiva.	▪ LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ p	▪ B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	▪ B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.	▪ LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	▪ CAA ▪ CCL

▪ d ▪ i	▪ B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución.	▪ B6.3. Utilizar correctamente manuais e dicionarios, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.	▪ LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e	▪ B6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos. ▪ B6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e lingua propia.	▪ B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e da estrutura de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.	▪ LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias. ▪ LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL
▪ i	▪ B6.6. Producción de pequenos textos en lingua latina.	▪ B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia.	▪ LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	▪ CCL
▪ i	▪ B6.6. Producción de pequenos textos en lingua latina.	▪ B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva.	▪ LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	▪ CCL

4.1.7. Bloque 7. Léxico

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
▪ e	▪ B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.	▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.	▪ LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece.	▪ CAA ▪ CCL

			LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	- CD - CCL
- d - p	B7.2. Composición e derivación culta. Lexemas, prefixos e sufixos.	B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.	LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	- CMCCT - CCL
- d - p	B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B7.3. Establecer mediante mecanismos de inferencia as relacións existentes entre determinados étimos latinos e os derivados en linguas romances.	LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.	- CAA - CCL
- e - p	B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B7.4. Identificar e explicar os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.	- LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado. - LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	- CCL - CAA - CD - CCL
- g - e	B7.4. Locucións latinas de uso actual.	B7.5. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.	- CCL - CCL

4.2. Temporalización

As modalidades de ensinanza semipresencial e a distancia do IES SAN CLEMENTE funciona por quincenas, de maneira que catro quincenas constitúen unha avaliación e cada quincena está conformada por unha unidade didáctica:

4.2.1. 1ª AVALIACIÓN: 1ª Quincena: O contexto do latín, do indoeuropeo ás linguas romances

			Referencia no Decreto 86/2015
1.	Marco xeográfico da lingua latina.		
2.	Linguas do mundo. Características, clasificación morfolóxica e xenealóxica.	B.1.1. Marco xeográfico da lingua.	B.1.1.
3.	O indoeuropeo. A Familia lingüística indoeuropea.	B.1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	B.1.2.
4.	Mapa das linguas indoeuropeas.	B.1.3. Linguas de España, linguas romances e non romances.	B.1.3.
5.	Historia da lingua latina. Etapas do latín.	B.1.4. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	B.1.4.
6.	As linguas romances.	B.1.6. Orixe, evolución e etapas do latín. Linguas romances.	B.1.6.
7.	Linguas de España. Linguas romances e non romances.	B.1.7. Linguas do mundo. Clasificación morfolóxica e xenealóxica.	B.1.7.
8.	Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.3.
9.	Mantemento de elementos lingüísticos latinos. Introducción. O latín e a súa evolución lingüística e etimolóxica e o estado vivo das locucións latinas	B.7.4. Locucións latinas de uso actual	B.7.4.

4.2.2. 1ª AVALIACIÓN: 2ª Quincena: Roma: lingua, escritura e historia.

Referencia no Decreto 86/2015		
1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	B.2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	B.2.1.
2. Orixes e evolución do alfabeto latino.	B.2.2. Orixes e evolución do alfabeto latino.	B.2.2.
3. Pronunciación do latín.	B.2.3. Pronuncia do latín. Tipos.	B.2.3.
4. Tipos de palabras. Formantes das palabras.	B.3.1. Formantes das palabras.	B.3.1.
5. Mantemento de elementos lingüísticos latinos: relación dos étimos latinos coas palabras romances: conceptos de familia léxica e campo semántico. Relación entre étimos, en particular do supino e doutras palabras que se coñecen, aínda que sexan substantivos verbais.	B.3.2. Tipos de palabras. Variables e invariables.	B.3.2.
6. Concepto de declinación e conxugación.	B.3.3. Concepto de declinación e conxugación.	B.3.3.
7. Principais períodos da Historia de Roma. Eixo cronolóxico.	B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.3.
8. Evolución fonética I: vogais e ditongos.	B.5.1. Períodos da historia de Roma	B.5.1.
9. Locucións latinas de uso actual.	B.1.5. Nocións básicas da evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e castelán.	B.1.5.
	B.7.4. Locucións latinas de uso actual.	B.7.4.

4.2.3. 1ª AVALIACIÓN: 3ª Quincena: Iniciación á Gramática Latina I.

Referencia no Decreto 86/2015		
1. Elementos da oración. Os casos latinos. Enunciado.	B.4.1. Elementos da oración.	B.4.1.
2. Flexión nominal. A 1ª declinación.	B.4.2. Os casos latinos.	B.4.2.
3. Flexión nominal. A 2ª declinación.	B.4.3. Concordancia.	B.4.3.
4. Os adxectivos da 1ª clase. Concordancia.	B.3.4. Flexión nominal e pronominal.	B.3.4.
5. Flexión verbal. Características xerais do verbo latino. O enunciado do verbo latino	B.3.5. Flexión verbal.	B.3.5.
6. Orixes míticas de Roma. A monarquía romana.	B.6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B.6.1.
7. Evolución fonética II: Consoantes en sílaba final e en sílaba inicial.	B.6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B.6.2.
8. Locucións latinas de uso actual.	B.6.3. Iniciación as técnicas de tradución.	B.6.3.
	B.6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados e traducidos	B.6.4.

	B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B.6.5.
	B. 5.1. Períodos da historia de Roma	B. 5.1.
	B.5.3. Organización política e social de Roma	B.5.3.
	B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.3.
	B.7.4. Locucións latinas de uso actual	B.7.4.

4.2.4. 1ª AVALIACIÓN: 3ª Quincena: Iniciación á Gramática Latina I.

		Referencia no Decreto 86/2015
1. Flexión nominal. A 3ª declinación	B.4.1. Elementos da oración.	B.4.1.
		B.4.2.
3. Flexión verbal regular. Tema de presente da 1ª e a 2ª conxugación.	B.4.2. Os casos latinos.	B.4.3.
4. Introducción as técnicas da tradución. Xeneralidades. Uso de dicionarios. A oración simple. Oracións atributivas.	B.4.3. Concordancia.	B.3.4.
5. As preposicións latinas.	B.3.4. Flexión nominal e pronominal.	B.3.5.
6. A República romana ata a Primeira Guerra Púnica. Os problemas sociais. Institucións políticas republicanas: o <i>cursus honorum</i> .	B.3.5. Flexión verbal.	B.6.1.
7. Evolución fonética III. Consonantes en sílaba interior: as oclusivas.	B.6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B.6.2.
8. Locucións latinas de uso actual.	B.6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B.6.3.
	B.6.3. Iniciación as técnicas de tradución.	B.4.4.
	B.4.4. Oracións simples: oracións atributivas e predicativas.	B.6.4.
	B.6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados e traducidos	B.6.5.
	B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B. 5.1.
	B. 5.1. Períodos da historia de Roma	B.5.3.
	B.5.3. Organización política e social de Roma	B.7.3.
	B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.4.
	B.7.4. Locucións latinas de uso actual	

4.2.5. 2ª AVALIACIÓN: 1ª Quincena. Iniciación á Gramática latina III.

		Referencia no Decreto 86/2015
1. Flexión nominal. A 4ª e 5ª declinación.	B.4.1. Elementos da oración.	B.4.1.
2. Adxectivos da 2ª e 3ª clase. Concordancia.	B.4.2. Os casos latinos.	B.4.2.
3. O adverbio latino.	B.4.3. Concordancia.	B.4.3.
4. Flexión verbal regular: Temas de perfecto, imperativo e supino da 1ª conjugación e 2ª conjugación.	B.3.4. Flexión nominal e pronominal.	B.3.4.
5. Vocabulario básico latino I. Léxico transparente. Palabras de maior frecuencia.	B.3.5. Flexión verbal.	B.3.5.
6. Iniciación as técnicas da tradución. A oración simple. As oracións predicativas.	B.6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B.6.1.
7. Iniciación ás técnicas da tradución. Prácticas de retroversión.	B.6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B.6.2.
8. As Guerras Púnicas.	B.6.3. Iniciación as técnicas de tradución.	B.6.3.
9. Evolución fonética IV. Grupos consonánticos principais: <i>pl, cl, fl, ll, et>ch, -x->j, gn, mn, nn</i> .	B.7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente, palabras de maior frecuencia.	B.7.1.
10. Locucións latinas de uso actual.	B.6.6. Producción de pequenos textos en lingua latina.	B.6.6.
	B.4.4. Oracións simples: oracións atributivas e predicativas.	B.4.4.
	B.6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados e traducidos	B.6.4.
	B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B.6.5.
	B. 5.1. Períodos da historia de Roma	B. 5.1.
	B.5.3. Organización política e social de Roma	B.5.3.
	B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.3.
	B.7.4. Locucións latinas de uso actual	B.7.4.

4.2.6. 2ª AVALIACIÓN: 2ª Quincena: Iniciación a gramática latina IV.

		Referencia no Decreto 86/2015
1. Flexión pronominal I: xeneralidades. Os demostrativos	B.4.1. Elementos da oración.	B.4.1.
2. Flexión adxectiva. Graos do adxectivo latino.	B.4.2. Os casos latinos.	B.4.2.
3. Graos do adverbio latino.	B.4.3. Concordancia.	B.4.3.

4. Flexión verbal regular. A 3ª conxugación.	B.3.4. Flexión nominal e pronominal.	B.3.4.
5. Iniciación ás técnicas da tradución. Oracións predicativas con verbos da 3ª conxugación.	B.3.5. Flexión verbal.	B.3.5.
6. Iniciación ás técnicas da tradución. Vocabulario básico latino II.	B.6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B.6.1.
7. Iniciación ás técnicas da tradución. Prácticas de retroversión.	B.6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B.6.2.
8. Expansión de Roma en Oriente dende a Primeira Guerra Púnica.	B.6.3. Iniciación as técnicas de tradución.	B.6.3.
9. Expansión de Roma en Occidente dende a Primeira Guerra Púnica. A romanización de Hispania.	B.7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente, palabras de maior frecuencia.	B.7.1.
10. Evolución fonética V: consonante +i ante vogal: <i>li>j, ti>ci, ce,te > z, di> x, ni>n, ne>ñ</i>	B. 6.6. Producción de pequenos textos en lingua latina.	B. 6.6.
Locucións latinas de uso actual.	B.4.4. Oracións simples: oracións atributivas e predicativas.	B.4.4.
	B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B.6.5.
	B. 5.1. Períodos da historia de Roma	B. 5.1.
	B.5.3. Organización política e social de Roma	B.5.3.
	B.5.2. A romanización de Hispania e de Gallaecia.	B.5.2.
	B.6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos, orixinais, adaptados ou traducidos.	B.6.4.
	B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.3.

4.2.7. 2ª AVALIACIÓN: 3ª Quincena: Iniciación á gramática latina V.

		Referencia no Decreto 86/2015
1. Flexión pronominal II: <i>Is, ipse, idem</i>		
2. Flexión verbal regular. A 4ª conxugación.	B.4.2. Os casos latinos.	B.4.2.
3. Iniciación ás técnicas de tradución. Oracións predicativas con verbos da 4ª conxugación.	B.4.3. Concordancia.	B.4.3.
4. A coordinación latina. Conxuncións coordinadas.	B.3.4. Flexión nominal e pronominal.	B.3.4.
5. Iniciacións ás técnicas de tradución. Vocabulario básico latino III.	B.3.5. Flexión verbal.	B.3.5.
6. Iniciación ás técnicas da tradución. Prácticas de retroversión.	B.6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B.6.1.
7. A República romana dende a 3ª Guerra Púnica ata o 1º Triunvirato. (B.3.5.1).	B.6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B.6.2.

Problemas sociais da República Romana no século I a. C. Guerra de escravos, Guerra social.		
8. Nocións básicas de evolución semántica I: ampliación e restrición semántica no paso do latín ás linguas romances	B.6.3. Iniciación as técnicas de tradución.	B.6.3.
9. Locucións latinas de uso actual	B.7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente, palabras de maior frecuencia.	B.7.1.
	B. 6.6. Producción de pequenos textos en lingua latina.	B. 6.6.
	B.4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	B.4.5.
	B. 5.1. Períodos da historia de Roma	B. 5.1.
	B.5.3. Organización política e social de Roma	B.5.3.
	B.6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos, orixinais, adaptados ou traducidos.	B.6.4.
	B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B.6.5.
	B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.3.
	B.7.4. Locucións latinas de uso actual	B.7.4.

4.2.8. 2ª AVALIACIÓN: 4ª Quincena: Iniciación á gramática latina VI.

		Referencia no Decreto 86/2015
1. Flexión pronominal III. Pronomes indefinidos e numerais.	B.4.1. Elementos da oración.	B.4.1.
2. Flexión verbal. Formas non persoais. O Infinitivo e participio latino das catro conxugacións.	B.4.2. Os casos latinos.	B.4.2.
3. Iniciación ás técnicas de tradución. Vocabulario básico latino IV.	B.4.3. Concordancia.	B.4.3.
4. Iniciación ás técnicas de tradución. Oracións predicativas e coordinadas con todo tipo de verbos.	B.3.4. Flexión nominal e pronominal.	B.3.4.
5. Iniciación ás técnicas da tradución. Prácticas de retroversión.	B.3.5. Flexión verbal.	B.3.5.
6. Sintaxe do participio I. o participio concertado	B.4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	B.4.6.
7. A República romana dende o 1º Triunvirato ata a chegada de Augusto. As Guerras civís. Conflitos internos e externos do fin da República Romana.	B.4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	B.4.5.
8. Relixión Romana I. Deuses romanos. Cultos básicos.	B.6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B.6.1.

9. Os ritos funerarios romanos.	B.6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B.6.2.
10. Nocións básicas de evolución semántica II: transferencias semánticas do latín ás linguas romances.	B.6.3. Iniciación as técnicas de tradución.	B.6.3.
11. Locucións latinas de uso actual.	B.7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente, palabras de maior frecuencia.	B.7.1.
	B. 6.6. Producción de pequenos textos en lingua latina.	B. 6.6.
	B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B.6.5.
	B. 5.1. Períodos da historia de Roma	B. 5.1.
	B.5.3. Organización política e social de Roma	B.5.3.
	B.5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios. (B.5.5; B.5.6; B.5.7; B.5.8)	B.5.4. (B.5.5; B.5.6; B.5.7; B.5.8)
	B.6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos, orixinais, adaptados ou traducidos.	B.6.4.
	B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.3.
	B.7.4. Locucións latinas de uso actual	B.7.4.

4.2.9. 3ª AVALIACIÓN: 1ª Quincena: Iniciación á gramática latina VII.

		Referencia no Decreto 86/2015
1. Flexión verbal regular. A voz pasiva latina I. Tema de presente das catro conxugacións	B.4.1. Elementos da oración.	B.4.1.
2. Iniciación as técnicas de tradución. Oracións subordinadas. Xeneralidades. Conxuncións subordinadas causais: <i>quod, quia, quoniam</i> .	B.3.5. Flexión verbal.	B.3.5.
3. A sintaxe das oracións de Ablativo absoluto.	B.4.3. Concordancia.	B.4.3.
4. Iniciación ás técnicas da tradución. Prácticas de retroversión.	B.6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B.6.1.
5. O Alto Imperio. A dinastía Xulio-Claudia e a dinastía Flavia.	B.6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B.6.2.
6. O exército romano.	B.4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	B.4.5.
7. Relixión Romana II. Deuses externos orientais.	B.6.3. Iniciación as técnicas de tradución.	B.6.3.
8. A Romanización da Gallaecia dende Décimo Xunio Bruto ata os Flavios.	B. 6.6. Producción de pequenos textos en lingua latina.	B. 6.6.
9. Prefixos e sufixos cultos I. Os prefixos.	B. 5.1. Períodos da historia de Roma	B. 5.1.

10. Locucións latinas de uso actual.	B.5.3. Organización política e social de Roma	B.5.3.
	B.5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia	B.5.2.
	B.5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios romanos (B.5.7)	B.5.4. (B.5.7)
	B.5.7. Exército.	B.5.7.
	B.6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos, orixinais, adaptados ou traducidos.	B.6.4.
	B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B.6.5.
	B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.3.
	B.7.2. Composición e derivación culta. Lexemas, prefixos e sufixos.	B.7.2.
	B.7.4. Locucións latinas de uso actual	B.7.4.

4.2.10. 3ª AVALIACIÓN: 2ª Quincena: Iniciación á gramática latina VIII.

		Referencia no Decreto 86/2015
1. Flexión verbal. A voz pasiva latina II. Tema de perfecto das catro conxugacións.	B.4.1. Elementos da oración.	B.4.1.
2. As subordinadas temporais. Oracións con cum.	B.4.3. Concordancia.	B.4.3.
3. Iniciación ás técnicas de tradución. A tradución das oracións subordinadas.	B.3.5. Flexión verbal.	B.3.5.
4. Iniciación ás técnicas da tradución. Prácticas de retroversión.	B.6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B.6.1.
5. O Alto Imperio dos Flavios ata a morte de Comodo.	B.4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	B.4.5.
6. Urbanismo romano. Alta tecnoloxía arquitectónica.	B.6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B.6.2.
7. Prefixos e sufixos cultos II. Os sufixos.	B.6.3. Iniciación as técnicas de tradución.	B.6.3.
8. Locucións latinas de uso actual.	B. 6.6. Producción de pequenos textos en lingua latina.	B. 6.6.
	B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B.6.5.
	B. 5.1. Períodos da historia de Roma	B. 5.1.
	B.5.3. Organización política e social de Roma	B.5.3.
	B.5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios romanos (B.5.7)	B.5.4. (B.5.7)
	B.5.6. Obras públicas e urbanismo.	B.5.6.

	B.6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos, orixinais, adaptados ou traducidos.	B.6.4.
	B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B.6.5.
	B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.3.
	B.7.2. Composición e derivación culta. Lexemas, prefixos e sufixos.	B.7.2.
	B.7.4. Locucións latinas de uso actual	B.7.4.

4.2.11. 3ª AVALIACIÓN: 3ª Quincena: Iniciación á gramática latina IX.

		Referencia no Decreto 86/2015
1. Flexión verbal. Verbos irregulares I. Verbo <i>possum</i> e verbos compostos de <i>sum</i> .	B.4.1. Elementos da oración.	B.4.1.
2. As oracións subordinadas. A conxunción <i>ut</i> . A conxunción <i>si</i> .	B.4.3. Concordancia.	B.4.3.
3. Iniciación ás técnicas de tradución. A tradución das oracións subordinadas.	B.3.5. Flexión verbal.	B.3.5.
4. Iniciación ás técnicas da tradución. Prácticas de retroversión.	B.4.6. Construcións de infinitivo e de participio. (B. 4.7; B.4.8)	B.4.6. (B. 4.7; B.4.8)
5. Sintaxe básica do infinitivo I. O infinitivo concertado.	B.6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B.6.1.
6. O Baixo Imperio. Da crise do século III ao Dominado.	B.6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B.6.2.
7. Relixión Romana III. A auxe do cristianismo.	B.4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	B.4.5.
8. Hispania e Gallaecia no Baixo Imperio.	B.6.3. Iniciación as técnicas de tradución.	B.6.3.
9. Mantemento de elementos lingüísticos latinos. Evolucións etimolóxicas irregulares do latín ao romance.	B. 6.6. Producción de pequenos textos en lingua latina.	B. 6.6.
10. Iniciación á arte romana I.	B. 5.1. Períodos da historia de Roma	B. 5.1.
11. Locucións latinas de uso actual.	B.5.3. Organización política e social de Roma	B.5.3.
	B.5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia. (B.5.2; B.5.3)	B.5.2. (B.5.2; B.5.3)
	B.5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios romanos (B.5.7)	B.5.4. (B.5.7)
	B.5.5. Arte romana.	B.5.5.
	B.6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos, orixinais, adaptados ou traducidos.	B.6.4.

B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B.6.5.
B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	B.7.3.
B.7.2. Composición e derivación culta. Lexemas, prefixos e sufixos.	B.7.2.
B.7.4. Locucións latinas de uso actual	B.7.4.

4.2.12. 3ª AVALIACIÓN: 4ª Quincena: Iniciación á gramática latina X.

		Referencia no Decreto 86/2015
1. Flexión verbal irregular II. Verbo <i>ire, nolo, volo, malo</i> .	B.4.1. Elementos da oración.	B.4.1.
2. Iniciación ás técnicas de tradución. Práctica xeral de tradución de pequenos textos en latín.	B.4.3. Concordancia.	B.4.3.
3. Iniciación ás técnicas da tradución. Prácticas de retroversión. Producción de pequenos textos en latín.	B.3.5. Flexión verbal.	B.3.5.
4. Sintaxe do infinitivo II. As oracións de infinitivo.	B.4.6. Construcións de infinitivo e de participio. (B. 4.7; B.4.8)	B.4.6. (B. 4.7; B.4.8)
5. Do Dominado ao 476 d. C. As causas da caída do Imperio Romano.	B.6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	B.6.1.
6. Hispania, Gallaecia e a estabilización dos bárbaros xermánicos.	B.6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B.6.2.
7. Iniciación á arte romana II.	B.4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	B.4.5.
8. Introducción básica á epigrafía romana.	B.6.3. Iniciación as técnicas de tradución.	B.6.3.
9. Locucións latinas de uso actual.	B. 6.6. Producción de pequenos textos en lingua latina. (B.6.5; B.6.6)	B. 6.6. (B.6.5; B.6.6)
	B. 5.1. Períodos da historia de Roma	B. 5.1.
	B.5.3. Organización política e social de Roma	B.5.3.
	B.5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia (B.5.2; B.5.3)	B.5.2. (B.5.2; B.5.3)
	B.5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios romanos (B.5.9)	B.5.4. (B.5.9)
	B.5.5. Arte romana.	B.5.5.
	B.6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos, orixinais, adaptados ou traducidos.	B.6.4.
	B.6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e en lingua propia.	B.6.5.

B.7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos. (B.7.3; B.7.4)	B.7.3. (B.7.3; B.7.4)
B.7.4. Locucións latinas de uso actual	B.7.4.

4.3. Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe e instrumentos de avaliación

A continuación expónse o **grao mínimo de consecución** esixible dun estándar para superara a materia segundo o **Artº 13º, 3d da Resolución 27/7/2015)** (Canto maior sexa o grao esixido de consecución máis imprescindible se considera o estándar).

4.3.1. BLOQUE 1: O latín, orixe das linguas romances

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	25%	X			Probas específicas
LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	25%	X			Probas específicas
LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	25%	X			Probas específicas
LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	50%	X			Probas específicas.
LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	50%	X	X	X	Probas específicas

4.3.2. BLOQUE 2: Sistema da lingua latina: elementos básicos.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZAC IÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º A V	3ª AV	
LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función.	25%	X			Probas específicas
LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.	25%	X			Probas específicas
LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.	75%	X	X	X	Probas específicas

4.3.3. BLOQUE 3: Morfoloxía

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZAC IÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º A V	3ª AV	
LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	50%	X	X	X	Probas específicas.
LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conxugación.	75%	X	X	X	Probas específicas

LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	75%	X	X	X	Probas específicas
LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	75%	X	X	X	Probas específicas.
LAB3.5.1. Identifica as conjugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conjugación a partir do seu enunciado.	75%	X	X	X	Probas específicas
LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conjugación.	75%	X	X	X	Probas específicas
LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	25%			X	Probas específicas
LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	25%			X	Probas específicas
LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	50%	X	X	X	Probas específicas

4.3.4. BLOQUE 4: Sintaxe

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECU CIÓN en%	TEMPORLIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º A V	3ª AV	
LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	100%	X	X	X	Probas específicas

LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	50%		X	X	Probas específicas
LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	25%			X	Probas específicas
LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analizaas e tradúceas correctamente.	25%			X	Probas específicas

4.3.5. BLOQUE 5: Roma, historia, cultura e civilización.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZACIÓN			PROCEDIMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan feitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB5.1.4. Describe algúns dos principais feitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	50%	X	X	X	Probas específicas

LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	50%			X	Probas específicas
LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	50%			X	Probas específicas
LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.	50%			X	Probas específicas
LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	50%			X	Probas específicas

4.3.6. BLOQUE 6: Textos

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZAC IÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º A V	3ª AV	
LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	50%	X	X	X	Probas específicas

LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	25%			X	Probas específicas
LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	25%	X	X	X	Probas específicas
LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	25%	X	X	X	Probas específicas
LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	25%	X	X	X	Probas específicas
LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	25%			X	Probas específicas

4.3.7. BLOQUE 7: Léxico

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZAC IÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	50%	X	X	X	Probas específicas
LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións Latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua	50%		X	X	Probas específicas

Debido ao carácter progresivo da materia, a avaliación será continúa. Teranse en conta, fundamentalmente, os progresos na análise, tradución e comprensión de frases e textos breves de dificultade crecente. Para acadar o **nivel mínimo** esixido no curso de 1º de Bacharelato será necesario:

- Dominar os elementos básicos da flexión nominal latina (substantivos e adxectivos)
- Dominar os elementos básicos da flexión pronominal latina.
- Dominar os elementos básicos da flexión verbal regular e a do verbo SUM
- Coñecer os elementos básicos sintácticos fundamentais, as estrutura oracionais básicas e o valor dos casos.
- Recoñecer os elementos básicos das oracións coordinadas en textos breves e escollidos.
- Demostrar un coñecemento básico da historia e culturas romanas e da súa pegada na cultura occidental
- Coñecer o vocabulario latino básico e os latinismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado.

4.4. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

Dadas as peculiaridades da ensino a distancia, a avaliación realizarase baseándose unicamente nas probas escritas, un exame por avaliación. Aínda que os exercicios propostos na aula virtual son de gran axuda para consolidar a materia, as cualificacións dependerán exclusivamente dos exames realizados.

Para superar a materia de Latín de 1º de Bacharelato pódense dar as seguintes circunstancias:

→ Avaliacións parciais

- Ó final de cada avaliación farase unha proba escrita. Para superala deberá obter unha cualificación igual ou superior a cinco. A nota de cada avaliación expresarase en números enteiros e redondeada a unidade máis próxima. En caso de equidistancia entre unidades redondeárase a superior.

•

→ **Avaliación final ordinaria**

- **Aprobar as tres avaliacións.** O **aprobado está en un 5 sobre 10.** De ser así, o alumno/a non terá que facer o exame final e a súa nota media será unha media ponderada.
- **Aprobar as dúas primeiras avaliacións e suspender a terceira,** neste caso o alumno/a **deberá ir ao exame final.**
- A materia de **Latín é de avaliación continua** polo tanto **non** se fan **recuperacións**. O modo de superar a materia suspensa é superar a avaliación seguinte dado que os contidos son progresivos e acumulativos.
- O alumnado que non poida asistir aos exames das tres avaliacións terá que facer obrigatoriamente a proba ordinaria de maio.
- **Superar o exame final de maio,** no que entra **toda a materia.** O tipo de exame será o mesmo que o exame por avaliación. O **aprobado** está en un **5 sobre 10.**

A nota final do curso será a que resulte superior entre estas dúas opcións:

- A **media ponderada das tres avaliacións**, redondeada a unidade máis próxima. En caso de equidistancia redondeárase á superior.
- A **nota da terceira avaliación.**

→ **Avaliación extraordinaria**

A proba correspondente a avaliación extraordinaria será do curso completo e rexerase polas mesmas normas cos anteriores

Usaremos a seguinte grella avaliativa:

	Inadecuado	Debe mellorar	Adecuado
Análise nominal	Incompleto, incorrecto, confunde caso ou declinación	Incompleto, confunde número ou tema	Completo e correcto
Análise verbal	Incompleto, confunde o tempo, voz ou modo	Incompleto, confunde persoa ou verbo	Completo e correcto
Latinismos	Non da a tradución, ni comprende o seu uso	Da a tradución	Tradución correcta Explica correctamente mediante unha oración o uso.
Análise morfolóxica das oracións	Confunde casos Confunde persoas e tempos no caso dos verbos Non recoñece as palabras invariables	Incompleto	Completo e correcto
Análise sintáctica nas oracións	Non sinala as funcións das palabras Confunde as funcións Separa elementos do mesmo sintagma Non fai análise oracional	Incompleto	Completo e correcto
Tradución	Incompleta, incorrecta, sen sentido	Incompleta, equivoca a tradución de elementos secundarios, pero non dos fundamentais da oración (suxeito, verbos, C.D, e C.I)	Completo e correcto
Léxico	Non distingue palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos	Distingue os cultismos	Distingue correctamente entre palabra patrimonial, semiculta e culta.

4.5. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Na guía da materia de Latín I xa están contempladas unha serie de actividades de reforzo (exercicios de apoio, exercicios autoavaliabes, cuestionarios, exercicios para enviar o titor, resumos, etc.) que o profesor da materia contemplará con actividades de reforzo para cada avaliación, especialmente deseñadas para o alumnado que o precise.

O alumnado que teña a materia pendente esta materia poderá optar por dúas opcións:

- – Un exame global de toda a materia no mes de abril con data marcada pola xefatura de estudos e para a súa preparación que deberá seguir os contidos da guía da aula virtual e as indicacións do profesor da materia. Esta opción está pensada para o alumnado matriculado en Latín II que pretenda presentarse a proba da ABAU, xa que de non seguir o ritmo do curso de 1º, non poderá presentarse a dita proba.
- Examinarse das tres avaliacións nas datas xa establecidas para cada unha delas co resto do alumnado.

5. LATIN II. 2º DE BACHARELATO

5.1. Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave

5.1.1. Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
d p	☐ B1.1. Mantemento de elementos lingüísticos latinos nas linguas modernas: palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	☐ B1.1. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	☐ LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso.	☐ CCL
				☐ CAA ☐ CCEC
d g p	☐ B1.2. Evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	☐ B1.2. Coñecer e aplicar as regras da evolución fonética e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos.	☐ LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino. ☐ LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos.	☐ CCL
				☐ CMCCT
				☐ CCL ☐ CCEC
				☐ CD ☐ CCL ☐ CAA

5.1.2. Bloque 2. Morfoloxía				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
☐ i	☐ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	☐ B2.1. Coñecer as categorías gramaticais.	☐ LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen.	☐ CAA ☐ CCL
☐ d	☐ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	☐ B2.2. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	☐ LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.	☐ CMCCT ☐ CCL
☐ d	☐ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	☐ B2.3. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto latino e enuncialas.	☐ LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	☐ CMCCT ☐ CCL
☐ I ☐ d	☐ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	☐ B2.4. Identificar, declinar e traducir todas as formas nominais e pronominais.	☐ LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	☐ CD ☐ CCL ☐ CAA
☐	☐ B2.2. Morfoloxía verbal: verbos irregulares e defectivos. Formas nominais do verbo: xerundio, xerundivo e supino. Conxugación perifrástica.	☐ B2.5. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de todas as formas verbais.	☐ LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	☐ CCL ☐ CAA
☐ I ☐ d			☐ LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán	☐ CD ☐ CAA ☐ CCL
			☐ LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CD

5.1.3. Bloque 3. Sintaxe				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
☐ e	☐ B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	☐ B3.1. Coñecer e aplicar os coñecementos da sintaxe nominal e pronominal para a tradución de textos latinos.	☐ LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	☐ CCL
☐				☐ CAA
☐ e	☐ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	☐ B3.2. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas latinas.	☐ LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	☐ CCL
☐				☐ CAA
☐ e	☐ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	☐ B3.3. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas en interpretación e tradución de textos latinos.	☐ LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaos para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	☐ CCL
☐ p				☐ CAA
☐ d	☐ B3.3. Oración composta: coordinación e subordinación.	☐ B3.4. Definir, comprender e recoñecer os diferentes tipos de oracións compostas coordinadas e subordinadas.	☐ LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	☐ CAA
☐				☐ CCL
☐ e	☐ B3.4. Construcións de infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino.	☐ B3.5. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo: infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino.	☐ LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	☐ CCL
☐				☐ CAA

5.1.4. Bloque 4. Literatura latina				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
☐ h ☐ ☐	☐ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	☐ B4.1. Enumerar os principais factores da transmisión da literatura latina ao longo dos períodos históricos, e describir os soportes da escritura na Antigüidade e a súa evolución.	☐ LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.	☐ CCEC ☐ CMCCT ☐ CCEC
☐ n ☐ ☐	☐ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	☐ B4.2. Coñecer as características dos xéneros literarios latinos, os seus autores, as obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior.	☐ LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	☐ CAA ☐ CCL ☐ CCEC
☐ i ☐ g 	☐ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	☐ B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura latina como base literaria da literatura e da cultura europea e occidental.	☐ LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina. ☐ LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	☐ CMCCT ☐ CCEC ☐ CD ☐ CCL
☐ d ☐ ☐	☐ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	☐ B4.4. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo xénero, época, características e estrutura, se a extensión da pasaxe o permite.	☐ LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúalos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	☐ CCL ☐ CSC ☐ CCEC
☐ n ☐ h ☐ p 	☐ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	☐ B4.5. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.	☐ LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	☐ CSC ☐ CD ☐ CCL ☐ CSC

	☐ LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	☐ CD ☐ CCL
--	---	---

5.1.5. Bloque 5. Textos				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
☐ e	☐ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	☐ B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais.	☐ LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	☐ CCL ☐ CAA
☐ d	☐ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	☐ B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto.	☐ LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	☐ CD ☐ CAA ☐ CCL
☐ b	☐ B5.2. Comentario e análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais.	☐ B5.3. Realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos.	☐ LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	☐ CAA ☐ CSC ☐ CCEC ☐ CCL
☐ a	☐ B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	☐ B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	☐ LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	☐ CSC ☐ CCEC ☐ CCL

☐ h	☐ B5.4. Identificación das características formais dos textos.	☐ B5.5. Identificar as características formais dos textos.	☐ LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	☐ CCL ☐ CCEC
-----------------------------------	---	---	---	---

5.1.6. Bloque 6. Léxico

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compet. clave
☐ e ☐ p	☐ B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico.	☐ B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico.	☐ LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	☐ CCL ☐ CMCCT ☐ CD
☐ d ☐ g ☐ p	☐ B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	☐ B6.2. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.	☐ LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza. ☐ LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	☐ CAA ☐ CCL ☐ CD ☐ CD ☐ CCL
☐ h ☐ ☐ ☐ ☐	☐ B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria.	☐ B6.3. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	☐ LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	☐ CMCCT ☐ CSC ☐ CD ☐ CCEC ☐ CCL
☐ d ☐ p	☐ B6.4. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos de orixe latina e grega.	☐ B6.4. Recoñecer a presenza de latinismos e helenismos na linguaxe científica e na fala culta, e deducir o seu significado a partir	☐ LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas	☐ CCL ☐ CCEC

dos correspondentes termos
latinos e gregos.

faladas en España, e explica o seu significado
a partir do termo de orixe.

6. TEMPORALIZACIÓN

6.1. 1ª avaliación

Quincena	Lingua	Literatura	<i>Lingua latina vivit!</i>
1	Revisión da morfoloxía (I):	Visión xeral da literatura latina: épocas, xéneros e autores	Bases latinas do léxico filosófico, lingüístico-literario e científico-tecnolóxico (I)
	- Sistema nominal, pronominal e formas verbais persoais O dicionario: instrucións de uso		Latinismos (I): de <i>A posteriori</i> a <i>Ave Caesar, morituri te salutant</i>
2	Revisión da morfoloxía (II):	A oratoria: Cicerón	Evolución fonética (I)
	- As formas nominais do verbo: infinitivo, participio, xerundio e xerundivo Normas xerais para a tradución de textos		Palabras patrimoniais e cultismos (I)
3	Sintaxe latina	Lectura: os discursos de Calgaco e Agrícola no <i>Agricola</i> , de Tácito.	Latinismos (II): de <i>Bis</i> a <i>Cum laude</i>
	- Os casos e as súas funcións.		Bases latinas do léxico filosófico, lingüístico-literario e científico-tecnolóxico (II)
4	Tradución de texto en prosa: Eutropio (I)	O teatro en Roma: a traxedia e a comedia (Plauto)	Latinismos (III): de <i>Curriculum vitae</i> a <i>Errare humanum est</i>
	Sintaxe latina: - As construcións de infinitivo, participio, xerundio e xerundivo Tradución de texto en prosa: Eutropio (II)		Evolución fonética (II)
			Palabras patrimoniais e cultismos (II)
			Latinismos (IV): de <i>Et cetera</i> a <i>Habeas corpus</i>

6.2. 2ª Avaliación

Quincena	Lingua	Literatura	Lingua latina vivit!
1	As oracións simples	Plauto adaptado ó cine: <i>Golfus de Roma</i>	A evolución do significado
	Tradución de texto poético: Fedro (I)	Lectura: <i>Anfitrión</i> , de Plauto	Latinismos (V): de <i>Habent sua fata libelli</i> a <i>In aeternum</i>
2	Conceptos de coordinación e subordinación	A historiografía: Tito Livio e outros (Salustio, César e Tácito)	Formación de palabras por derivación: sufixación léxica e gramatical
	Tradución de texto poético: Fedro (II)		Latinismos (VI): de <i>In albis</i> a <i>In situ</i>
3	Grupos oracionais: tipos	Lectura: selección de <i>Ab urbe condita</i> , de Tito Livio	A evolución do significado (II)
	Tradución de texto en prosa: Eutropio (III)		Latinismos (VII): de <i>Intelligentibus pauca</i> a <i>Manu militari</i>
4	Oracións complexas:	A poesía épica: Virxilio e Ovidio	Formación de palabras: derivación por prefixación e composición
	- As substantivas.		Latinismos (VIII): de <i>Mare magnum</i> a <i>Noli me tangere</i>
	Tradución de texto en prosa: Eutropio (IV)		

6.3. 3ª Avaliación

Quincena	Lingua	Literatura	Lingua latina vivit!
1	Oracións complexas:	Lectura: selección das <i>Metamorfoses</i> de Ovidio (Apolo e Dafne, Píramo e Tisbe, Orfeo e Eurídice)	Latinismos (IX): de <i>Non plus ultra</i> a <i>Per se</i>
	- As adxectivas ou de relativo.	A transmisión dos textos latinos (I)	
	Tradución de texto poético: Fedro (III)		
2	Oracións complexas:	A poesía lírica: Catulo e Horacio. A elegía amorosa	Latinismos (X): de <i>Post data</i> a <i>Sic transit gloria mundi</i>
	- Modais-comparativas e consecutivas	A transmisión dos textos latinos (II)	
	Tradución de texto poético: Fedro (IV)		

3	Oracións complexas:	Lecturas: selección de poemas de Catulo (o chamado “ciclo de Lesbia”)	Latinismos (XI): de <i>Sine cura</i> a <i>Tempus fugit</i>
	- Temporais, finais e causais	Pervivencias dos xéneros literarios latinos na literatura posterior (I)	
	Tradución de texto en prosa: Eutropio (V)		
4	Oracións complexas:	Outros xéneros: a fábula, a sátira, o epigrama, a poesía didáctica. A literatura cristiá	Latinismos (XII): de <i>Totum revolutum</i> a <i>Vox populi</i>
	- Concesivas e condicionais.	Pervivencias dos xéneros literarios latinos na literatura posterior (II)	
	Tradución de texto poético: Fedro (V)		

7. GRAOS DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

A continuación expónse o **grao mínimo de consecución** esixible dun estándar para superara a materia segundo o **Artº 13º, 3d da Resolución 27/7/2015)** (Canto maior sexa o grao esixido de consecución máis imprescindible se considera o estándar).

7.1. BLOQUE 1: : O latín, orixe das linguas romances

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
☐ LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso	25%	X			Probas específicas
☐ LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino.	25%	X			Probas específicas
☐ LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos.	25%	X			Probas específicas

7.2. BLOQUE 2: Morfoloxía

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZACIÓN			PROCEDE MENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
☐ LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	75%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	75%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	75%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán	75%	X	X	X	Probas específicas

☐ LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	75%	X	X	X	Probas específicas
---	-----	---	---	---	--------------------

7.3. BLOQUE 3: Sintaxe

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
☐ LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	75%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaos para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	50%		X	X	Probas específicas

7.4. BLOQUE 4: Literatura latina.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZACIÓ			PROCEDE MENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓ
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
☐ LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos..	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas..	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúaos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	50%			X	Probas específicas

☐ LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	50%			X	Probas específicas
---	-----	--	--	---	--------------------

7.5. BLOQUE 5: Textos

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECU CIÓN en%	TEMPORLIZACI ÓN			PROCEDE MENTO E INSTRUME NTO DE AVALIACI ÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
☐ LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	75%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	75%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	25%			X	Probas específicas
☐ LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	25%	X	X	X	Probas específicas

☐ LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	25%	X	X	X	Probas específicas
---	-----	---	---	---	--------------------

7.6. BLOQUE 6: Léxico

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en%	TEMPORLIZACIÓ			PROCEDE MENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
☐ LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	50%	X	X	X	Probas específicas
☐ LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	75%		X	X	Probas específicas

Para acadar una avaliación positiva o alumnado deberá ser capaz ao finalizar o curso de traducir de forma coherente un texto breve ou frases extraídas das obras de Eutropio ou Fedro e de realizar a súa análise morfosintáctica máis básica dun xeito minimamente correcto. Deberá tamén coñecer os cinco temas de literatura co seu autor representativo que figuran na guía e na temporalización e coñecer os topónimos e latinismos que figuran na guía. Debido ao carácter progresivo da materia, a avaliación será continua. Teranse en conta, fundamentalmente, os progresos na análise, tradución e comprensión de frases e textos breves de dificultade crecente.

Os criterios de avaliación serán os seguintes:

1. **Ser capaz de comprender e traducir de forma coherente textos latinos básicos baseados en Eutropio ou Fedro, pertencentes a diversos xéneros literarios.** Con este criterio preténdese comprobar o progreso na práctica da tradución, así como a capacidade de lectura comprensiva adquirida polo alumnado. Na tradución procurarase combinar a fidelidade coa corrección no estilo, facendo un adecuado uso do dicionario.
2. **Recoñecer en textos latinos orixinais os elementos básicos da morfoloxía regular e da sintaxe da oración, en función da comprensión do texto latino, apreciando variantes e coincidencias con outras linguas coñecidas, especialmente co galego e co español.** Este criterio trata de comprobar o coñecemento e o manexo da lingua latina por parte do alumnado, completando o nivel adquirido no curso anterior mediante o estudo das irregularidades morfolóxicas de maior frecuencia e dos procedementos máis habituais de subordinación propios da lingua latina. O alumnado debe manifestar o seu avance neste nivel facendo análises morfosintáticas de textos orixinais de dificultade progresiva e recoñecendo as variantes e coincidencias respecto doutras linguas por el coñecidas.
3. **Comparar o léxico latino co doutras linguas de uso do alumnado, identificando os seus compoñentes e deducindo o seu significado etimolóxico.** Este criterio trata de avaliar se o alumnado domina os procedementos de derivación e composición na formación do léxico latino e se é consciente de que eses derivados pasaron como tales á lingua que utiliza. Así mesmo, tratase de comprobar se reflexionou sobre os procedementos de derivación e composición, no que xogan un papel preponderante os afixos de orixe grecolatina.
4. **Realizar comentarios de textos traducidos, analizar estruturas e trazos literarios deles e recoñecer o papel da literatura clásica nas literaturas occidentais.** Con este criterio preténdese comprobar a identificación dos elementos esenciais dun texto literario, formais e de contido, e se recoñecen os diversos xéneros polos seus trazos diferenciadores. O comentario versará sobre textos con sentido completo de diversos xéneros literarios e a súa comparación con textos da literatura posterior, especialmente a escrita en galego e castelán nos que sobrevivan trazos, temas ou tópicos da literatura latina.
5. **Ler obras da literatura latina traducidas.** Con este criterio preténdese que o alumnado capte a mensaxe contida nas obras, a clave do xénero e o seu contexto histórico. Pode tratarse de obras completas, traducidas ou adaptadas o nivel de bacharelato, ou ben de antoloxías dunha única ou varias autorías que se articulen ao redor de temas concretos. O que se busca fundamentalmente é potenciar o hábito de lectura con textos atractivos para o alumnado.

8. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

Dadas as peculiaridades da ensino a distancia, a avaliación realizarase baseándose unicamente nas probas escritas, un exame por avaliación. Aínda que os exercicios propostos na aula virtual son de gran axuda para consolidar a materia, as cualificacións dependerán exclusivamente dos exames realizados.

Para superar a materia de **LATÍN DE 2º DE BACHARELATO** é imprescindible ter aprobada a materia de 1º de Bacharelato.

O **alumnado matriculado na materia de Latín de 2ª que teña pendente o Latín de 1º**, ademais de presentarse por avaliacións ao Latín de 1º, poderá presentarse ao **exame extraordinario de abril**, pero, tendo en conta que se opta por este exame extraordinario, non poderá presentarse ao final de maio, aínda que si ao exame extraordinario de xuño.

Para superar a materia de Latín de 2º de Bacharelato pódense dar as seguintes circunstancias:

8.1. AVALIACIÓNS PARCIAIS

- Ó final de cada avaliación farase unha proba escrita. Para superala deberá obter unha cualificación igual ou superior a cinco. A nota de cada avaliación expresarase en números enteiros e redondeada a unidade máis próxima. En caso de equidistancia entre unidades redondeárase a superior.

8.2. AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA

- **Aprobar as tres avaliacións.** O **aprobado está en un 5 sobre 10**. De ser así, o alumno/a non terá que facer o exame final e a súa nota media será unha media ponderada.
 - **Aprobar as dúas primeiras avaliacións e suspender a terceira**, neste caso o alumno/a **deberá ir ao exame final**.
 - A materia de **Latín é de avaliación continua** polo tanto **non** se fan **recuperacións**. O modo de superar a materia suspensa é superar a avaliación seguinte dado que os contidos son progresivos e acumulativos.
 - O alumnado que non poida asistir aos exames das tres avaliacións terá que facer obrigatoriamente a proba ordinaria de maio.
 - **Superar o exame final de maio**, no que entra **toda a materia**. O tipo de exame será o mesmo que o exame por avaliación. O **aprobado está en un 5 sobre 10**.
- A nota final do curso será a que resulte superior entre estas dúas opcións:
- A media ponderada das tres avaliacións, redondeada a unidade máis próxima. En caso de equidistancia redondeárase á superior.
 - A nota da terceira avaliación.

8.3. AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

- A proba correspondente a avaliación extraordinaria será do curso completo e rexirase polas mesmas normas cos anteriores

Usaremos a seguinte grella avaliativa:

	Inadecuado	Debe mellorar	Adecuado
Análise nominal	Incompleto, incorrecto, confunde caso ou declinación	Incompleto, confunde número ou tema	Completo e correcto
Análise verbal	Incompleto, confunde o tempo, voz ou modo	Incompleto, confunde persoa ou verbo	Completo e correcto
Latinismos	Non da a tradución, ni comprende o seu uso	Da la tradución	Tradución correcta Explica correctamente mediante una oración o seu uso.
Análise morfolóxica das oracións	Confunde casos Confunde persoas e tempos no caso dos verbos Non recoñece as palabras invariables	Incompleto	Completo e correcto
Análise sintáctica nas oracións	Non sinala as funcións das palabras Confunde as funcións Separa elementos do mesmo sintagma Non fai análise oracional	Incompleto	Completo e correcto
Tradución	Incompleta, incorrecta, sen sentido	Incompleta, equivoca a tradución de elementos secundarios, pero non dos fundamentais da oración (suxeito, verbos, C.D, e C.I)	Completo e correcto
Léxico	Non distingue palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos	Distingue os cultismos	Distingue correctamente entre palabra patrimonial, semiculta e culta.
Literatura	Confunde los autores y súas obras	Incompleto coñecemento dos autores y súas obras	Expón correctamente o autor e a súa obra

9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

Na guía da materia de Latín I xa están contempladas unha serie de actividades de reforzo (exercicios de apoio, exercicios autoavaliabes, cuestionarios, exercicios para enviar o titor, resumos, etc.) que a profesora da materia contemplará con actividades de reforzo para cada avaliación, especialmente deseñadas para o alumnado que o precise.

O alumnado que teña a materia pendente esta materia poderá optar por dúas opcións:

A. – Un exame global de toda a materia no mes de abril con data marcada pola xefatura de estudos e para a súa preparación, deberá seguir os contidos da guía da aula virtual e as indicacións da profesora da materia. Esta opción está pensada para o alumnado que pretenda presentarse a proba ABAU, xa que se non seguir o ritmo do curso de 1º, non poderá presentarse a dita proba.

B.- Examinarse das tres avaliacións nas datas xa establecidas para cada unha delas co resto do alumnado.

10. OUTRAS AVALIACIÓNS

10.1. Avaliación do proceso de ensino e práctica docente

(Indicadores de logro)	Escala			
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender ó alumnado con NEAE?				
8- Tomouse algunha medida organizativa para atender ó alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				
Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				

3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
6.- Incorporáanse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				
7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames, etc.?				
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc.?				
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?				
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc. establécense vinculadas aos estándares				
14.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

10.2. Avaliación da Programación didáctica

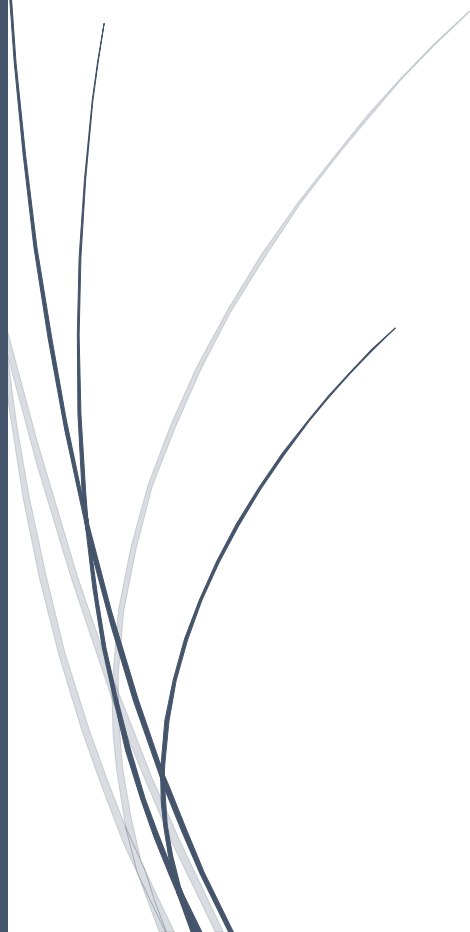
	1	2	3	4
1.Adecuación das unidades ao currículo				
2.Adecuación da temporalización dos temas.				
3.Mantívose a temporalización prevista.				
4.Adecuación dos estándares para os temas.				
5.Fixación dunha estratexia metodolóxica común ao departamento.				
6.Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
7.Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
8. Adecuación do libro de texto.				
9.Adecuación das probas de avaliación.				
10.Adecuación das pautas xerais para a avaliación continua.				
11.Adecuación dos criterios para a recuperación dun exames.				
12.Adecuación dos exames				
13.Adecuación dos programas de apoio, recuperación..				
14.Actividades complementarias.				
15.Adecuación da información aos alumnos e pais dos criterios de avaliación,.....				

A dark blue vertical bar runs down the left side of the page. A blue arrow points to the right from the bar, containing the text 'Curso 2022/ 2023'.

Curso 2022/ 2023

Programación de grego

IES san Clemente

ÍNDICE

Presentación	3
Localización e historia do IES San Clemente.....	3
Marco lexislativo	3
Alumnado	4
Materiais e recursos didácticos.....	4
Plan lector.....	5
Medidas de atención a diversidade.....	5
Actividades complementarias e extraescolares a realizar polo departamento.....	5
Introdución e contextualización	6
Contribución ao desenvolvemento das competencias clave, concreción que recolla os estándares de aprendizaxe avaliados	10
Grego I.-1º de bacharelato.....	12
Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, competencias clave.	12
Bloque 1. Lingua grega.....	12
Bloque 2. Sistema de lingua grega: elementos básicos	13
Bloque 3. Morfoloxía.....	15
Bloque 4. Sintaxe.....	17
Bloque 5. Grecia: historia, cultura, arte e civilización	19
Bloque 6. Textos.....	22
Bloque 7. Léxico	23
Temporalización.....	25
1ª avaliación	25
2ª avaliación	28
3ª avaliación	30
Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe, competencias clave e elementos transversais	32
Bloque 1 Lingua grega.....	32
Bloque 2: Sistema da lingua grega: elementos básicos	33
Bloque 3: Morfoloxía.....	34
Bloque 4: Sintaxe.....	37
Bloque 5: Grecia, historia, cultura e civilización	39
Bloque 6: Textos.....	42
Bloque 7: Léxico	43
Contidos mínimos.....	45
Criterios de avaliación, cualificación e promoción de alumnado.....	46
Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	48
GREGO II de bacharelato	49

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave	49
Bloque 1. Lingua grega.....	49
Bloque 2. Morfoloxía.....	50
Bloque 3. Sintaxe.....	51
Bloque 4. Literatura.....	52
Bloque 5. Textos.....	54
Bloque 6. Léxico	55
TEMPORALIZACIÓN	57
1ª Avaliación	57
2ª Avaliación	59
3ª Avaliación	62
Grao de consecución dos estándares de aprendizaxe e instrumentos de avaliación	65
Bloque 1: Lingua grega.....	65
Bloque 2: Morfoloxía.....	66
Bloque 3: Sintaxe.....	67
Bloque 4: Literatura.....	69
Bloque 5: Textos.....	70
Bloque 6: Léxico	71
Contidos mínimos.....	73
Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado	74
Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	76
Outras avaliacións	76
Avaliación do proceso de ensino e práctica docente.....	76
Avaliación da Programación Didáctica	78

Presentación

Localización e historia do IES San Clemente

O Instituto de Educación Secundaria San Clemente está situado no centro histórico da cidade de Santiago de Compostela. A localización estratéxica da urbe facilita o acceso desde diferentes puntos da Comunidade Autónoma de Galicia. A distancia desde A Coruña é de 67 quilómetros, 58 desde Pontevedra, 95 desde Ferrol, 107 desde Lugo, 110 desde Ourense e 92 desde Vigo, o cal contribúe a un frecuente contacto do alumnado co centro, a pesar do réxime semipresencial e a distancia dalgúns das ensinanzas ofertadas.

Tal e como se recolle no sitio web do centro, a historia do IES San Clemente remóntase ao ano 1948, cando unha viúva compostelá doa uns terreos situados no campo de San Clemente á Igrexa, coa finalidade de que neles se constrúise un centro para acoller os nenos pobres da cidade e proporcionarlles uns coñecementos profesionais que lles permitisen no futuro desempeñar un oficio. A doazón realizouse por motivos píos e a Igrexa tutelou o desenvolvemento das obras de edificación. Aínda que o edificio puido estar rematado antes, as súas actividades docentes non comezaron ata o ano 1953.

O centro sempre estivo vinculado a ensinanzas profesionais: foi escola de traballo, escola de artes, escola de mestría industrial e centro de formación profesional; na última década do século XX, coa reforma educativa formulada na LOXSE, pasou a denominarse IES e, xa no século XXI, introducíronse as ensinanzas non estritamente profesionais: educación secundaria de adultos e bacharelato na modalidade a distancia.

Foi sempre un centro de titularidade pública e así continúa. Depende, polo tanto, da Consellería de Cultura, Educación e Universidade da Xunta de Galicia.

Marco lexislativo

A presente programación didáctica do departamento de Linguas clásicas do IES San Clemente de Santiago de Compostela, baséase no seguinte marco lexislativo:

- Ley Orgánica de Educación 2/2006, de 3 de maio (LOE), modificada pola Lei Orgánica de Educación para la Mejora de la Calidad Educativa 8/2013, de 9 de diciembre (LOMCE).
- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obligatoria e do Bacharelato.
- Orden ECD/65/2015, de 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Do mesmo xeito, será de aplicación na elaboración desta programación o seguinte marco legislativo para a educación de persoas adultas:

- Decreto 88/1999, de 11 de marzo, por el que se regula la ordenación general de las enseñanzas de educación de personas adultas y los requisitos mínimos de los centros
- Ley 9/1992, de 24 de julio, de educación y promoción de adultos. DOG 6 agosto 1992
- Orden de 20 de julio de 2009 por la que se regulan las enseñanzas de bachillerato para personas adultas por la modalidad presencial en la Comunidad Autónoma de Galicia. DOG 31 de julio de 2009
- Orden de 26 de abril de 2007 por la que se ordenan y organizan las enseñanzas de bachillerato para adultos a distancia en la Comunidad Autónoma de Galicia. DOG 8 de mayo de 2007
- Orden del 20 de marzo de 2018 por la que se regula la educación básica para las persoas adultas y se establece su currículo en la Comunidad Autónoma de Galicia
- Orden de 11 de junio de 2010 por la que se autorizan las enseñanzas de educación para personas adultas, en las modalidades presencial y la distancia, en centros específicos de educación y promoción de adultos e institutos de educación secundaria dependientes de la Consellería de Educación y Ordenación Universitaria. DOG 21 de junio de 2010
- Orden de 10 de febrero de 2012 por la que se regula la prueba para la obtención del título de bachiller para personas mayores de veinte años en la Comunidad Autónoma de Galicia.
- Orden del 22 de diciembre de 2016 por la que se modifica la Orden del 10 de febrero de 2012 por la que se regula la prueba para la obtención del título de bachillerato para persoas mayores de veinte años en la Comunidad Autónoma de Galicia
- Resolución de 18 de julio de 2022, de la Dirección General de Formación Profesional, por la que se dictan instrucciones para el desarrollo de las enseñanzas básicas de educación para personas adultas, bachillerato para personas adultas y enseñanzas no regladas en el curso académico 2022-2023.

Alumnado

O alumnado des centro presenta características particulares. Todo o alumnado é maior de idade dado que é un centro de ensinanza de adultos, e dende a pandemia non asisten á clase. Por outro lado o noso alumnado ou ben traballa , ou ben abandonou os estudos e agora quere retomalos , ou ben non lle ofertan a materia no seu centro e ven a facela aquí, como resultado temos un alumnado que recibe poucas horas de docencia e con maiores dificultades de aprendizaxe, o que, sen dubida, se reflicte nos resultados.

Materiais e recursos didácticos

A Consellería de Educación elabora para os centros de educación a distancia unhas guías que serven de base para traballar tanto ao profesorado como ao alumnado. Estas guías están colgadas na Aula Virtual para que o alumnado teña acceso a elas. Ademais dos temas de carácter teórico os alumnos teñen outro tipo de materiais, como as FAQ, que lle resollen as dúbidas mais frecuentes, exercicios autoavaliabes e outros para envialos ao titor de maneira que poida ver como evoluciona o seu traballo.

En Grego I non será necesario dispor de dicionario. Os alumnos contan con un glosario que poden descargar na primeira unidade na primeira avaliación e iso será suficiente.

En Grego II si será necesario ter o Dicionario de Grego- Español da editorial Vox.

Plan lector

En canto ao plan de lectura, debemos sinalar que debido ao tipo de alumnado deste centro, trataremos de facer ver aos nosos alumnos a importancia da lectura na súa formación, pero somos conscientes de que se leen as guías, será un esforzo salientable pois tanto a materia de Latín como Grego fánelle moi difíciles, dado que é algo totalmente novo, e ademais teñen que traducir.

Medidas de atención a diversidade

A atención a diversidade está implícita na heteroxeneidade do noso alumnado. Este disporá dun correo e unha liña telefónica que permite o profesorado atender o alumnado que así o precise dun xeito individualizado. Esta atención personalizada levarase a cabo por medio das titorías multimedia, nas que tamén se poderá atender os membros da clase presencial

Actividades complementarias e extraescolares a realizar polo departamento

Debemos insistir unha vez mais na peculiaridade deste alumnado e destes centros a distancia. Dada a natureza deste tipo de educación dificilmente se poden organizar actividades extraescolares. De todas maneiras se na cidade hai algunha película ou obra de teatro relacionada co mundo clásico, animarémolos a que asistan.

Introdución e contextualización

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e as formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua aprendese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta practica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas mais abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergubernamental Europeo "O dereito dos estudantes a calidade e a equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergubernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En

ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante

nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice. E que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un aprendiz sexa capaz de comunicarse.

Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras épocas e culturas, e

enfóntraos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida.

Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Grego na etapa de bacharelato ten como primeira finalidade introducir o alumnado no coñecemento básico da lingua grega antiga nos seus aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos, co obxecto de lle permitir acceder directamente a algúns dos textos orixinais máis importantes da tradición literaria helénica, a través dos cales chegou ata nós unha boa parte do denominado legado clásico.

O estudo da lingua e a literatura grega serve, ademais, como instrumento idóneo para se iniciar nun coñecemento directo do pensamento e a cultura grega antiga, que constitúen a base da civilización occidental.

Por outra banda, a través do estudo das peculiaridades morfosintácticas do grego antigo é posible chegar a comprender máis profundamente conceptos lingüísticos que resultan esenciais para avanzar no coñecemento e o uso correcto, tanto da lingua propia como doutras lingua estudadas polo alumnado.

Partindo desta perspectiva, o estudo da materia organizouse en bloques que, con lixeiros matices, aparecen nos dous cursos. Estes bloques refírense tanto a cuestións lingüísticas como a temas culturais, tendo en conta que ambos os aspectos constitúen dúas facetas inseparables e complementarias para o estudo da civilización grega, sen as que non é posible apreciar na súa verdadeira dimensión a importancia do seu legado.

O primeiro destes bloques parte da relación entre o grego antigo e outras linguas da familia indoeuropea, para analizar o papel que estas últimas tiveron na orixe e na formación de moitas das linguas que se falan na actualidade. Para a explicación deste feito, que tradicionalmente foi presentado como un dos principais argumentos para xustificar a importancia do estudo das linguas clásicas, cómpre partir do marco xeográfico en que se desenvolve a civilización grega, marco que resulta determinante na configuración do carácter dialectal da súa lingua. Ademais, estudárase a influencia dos acontecementos históricos na evolución e no desenvolvemento das linguas literarias e na posterior converxencia dos dialectos ata chegar a constituírse a koiné e o actual idioma grego. O alumnado que estuda grego clásico aprende grego moderno con notable facilidade, nomeadamente se estudou mediante un método natural de aprendizaxe; é dicir, a metodoloxía das linguas modernas aplicada ao estudo das linguas clásicas, que cada vez máis profesorado utiliza nas súas aulas.

Ao estudo dos aspectos netamente lingüísticos dedícanse tres bloques: o primeiro, previsto só para o primeiro curso, céntrase nalgúns elementos básicos da lingua e, moi especialmente, no procedemento de escritura, comezando por percorrer os sistemas coñecidos para analizar despois a orixe e a evolución do alfabeto grego e a súa pronuncia e transcripción ao abecedario latino; os outros dous niveis de descrición e explicación do sistema son a morfoloxía e a sintaxe, dúas realidades inseparables que conforman e integran xuntas o aspecto gramatical. Preténdese iniciar o alumnado no concepto de flexión, facendo especial fincapé na distinción entre o procedemento temático e o atemático, estudando a estrutura interna das palabras e os elementos formais destas que serven para definir a súa relación con outras dentro da oración. A sintaxe, á súa vez, ocúpase de estudar as estruturas oracionais gregas

e os elementos que definen as súas construcións máis características, introducindo progresivamente niveis de maior complexidade. O fin último vai ser analizar e comprender os propios textos, aos que se dedica outro dos bloques de contidos previstos nos dous cursos, sempre de dificultade progresiva e adaptados aos contidos que o alumnado manexa en cada momento.

Pero como os textos non están carentes de contido, ou iso é o desexable, preténdese deste xeito facer fincapé na necesidade de estudar desde o primeiro momento a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados. A lingua e a cultura constitúen dúas realidades inseparables e complementarias para aprofundar no coñecemento da civilización grega que, á fin e ao cabo, constitúe a cerna da nosa.

Nos dous cursos dedicouse un bloque ao estudo desta civilización, co obxecto de identificar non só os feitos máis importantes da súa historia senón tamén os aspectos propios da súa organización política e social e da súa identidade cultural, visibles nos papeis familiares, nos traballos, nos avances científicos e técnicos, nas festas e os espectáculos e, sobre todo, nas manifestacións relixiosas. Dentro destas merece especial atención o estudo da mitoloxía, pois a súa influencia resulta decisiva para a configuración do imaxinario occidental.

Preténdese tamén iniciar o alumnado no coñecemento dalgunhas das manifestacións artísticas máis significativas do mundo antigo, entre as que destacan, por unha banda, as relativas ás artes plásticas e máis concretamente a escultura e a arquitectura, e, pola outra, ás literarias. Procurouse neste bloque establecer sempre unha valoración desde o punto de vista do mundo contemporáneo, unha comparación coa situación actual que enriqueza a nosa identidade.

No derradeiro curso, o estudo da cultura grega oríentase principalmente ao coñecemento das manifestacións literarias, aproveitando os coñecementos da lingua xa adquiridos para introducir o alumnado no estudo da orixe e a evolución dos xéneros, mediante a lectura de fragmentos das obras orixinais, utilizándoas como instrumento para comprender as claves esenciais da sociedade en que viron a luz.

Para rematar, dedícase un bloque ao estudo do léxico, entendendo que este resulta imprescindible para avanzar no coñecemento de calquera lingua. Dentro deste ámbito préstase especial atención á etimoloxía, non só porque esta serve para pór de manifesto o mantemento das raíces grecolatinas nas linguas modernas senón, ademais, porque contribúe a que o alumnado adquira unha mellor comprensión da súa propia lingua, axudándolle a precisar o significado de termos coñecidos ou a descubrir outros que non utilizara anteriormente, e incorporándoos así, pouco a pouco, ao seu vocabulario.

Contribución ao desenvolvemento das competencias clave, concreción que recolla os estándares de aprendizaxe avaliábeles

O Grego, xa que o estudo da lingua, da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos ha redundar sen dúbida nun maior coñecemento e dominio das linguas propias. Non obstante, deberase ter en conta tamén o tratamento das outras competencias.

O labor de análise morfosintáctica e tradución non só constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual, senón que ao mesmo tempo estimula a memoria, a lóxica de pensamento e os hábitos de disciplina no estudo, mellorando o razoamento e impulsando a competencia clave de aprender a aprender.

A competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía poden traballarse nos temas de cultura e civilización, e nas epígrafes referidas á localización xeográfica e temporal.

A competencia dixital deberá estar presente en todo momento; a procura de información na rede, a súa selección crítica e a súa utilización, entendidas como un proceso guiado polo profesorado, deberán servírnos para programar traballos colaborativos e producir novos materiais, e póllos ao dispor da comunidade educativa.

As competencias sociais e A comunicación lingüística é a competencia clave que máis presenza terá na materia de cívicas poden traballarse nomeadamente nos bloques referidos á civilización. A vida no mundo grego, na súa dimensión político-social ou relixiosa préstase sempre á valoración e á comparación co mundo actual, salientando semellanzas e diferenzas, e fomentando un xuízo crítico da realidade. Deste xeito, cobran nova forza conceptos como democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e diversidade.

A competencia en conciencia e expresión cultural, ademais de no estudo da literatura grega, está moi presente nos contidos referidos ás artes plásticas, ás festas e os espectáculos, e ás manifestacións relixiosas, entre as que tamén se contan os xogos deportivos. Coñecer e valorar todas estas manifestacións culturais artísticas, diferenciando xéneros e estilos, recoñecendo canons estéticos e estilos artísticos, lévanos a consideralas como parte do patrimonio dos pobos e a apreciar dun xeito especial aquelas que están dentro do noso contorno, ben sexa nas páxinas dun libro ou ben nun museo ou nun depósito arqueolóxico.

A competencia que traballa o sentido da iniciativa e o espírito emprendedor estará presente sobre todo no bloques de contidos non lingüísticos, para aproveitar a metodoloxía do traballo en grupo de xeito responsable e proactivo.

O estudo das linguas clásicas, e do grego en particular, constitúe un instrumento fundamental para favorecer o discurso e, por tanto, a estruturación do pensamento do alumnado, o desenvolvemento da lóxica lingüística e a disciplina mental que se manteñen no tempo.

Por último, cómpre lembrar que nesta nosa sociedade que vive por e para o utilitarismo e o inmediato será imprescindible facer unha reflexión sobre o valor do que é realmente importante para que o noso alumnado adopte unha visión crítica da sociedade que o rodea. Os coñecementos adquiridos nas aulas que nun principio poden parecer carentes de utilidade práctica resultan verdadeiramente importantes cando capacitan a persoa para adoptar criterios que lle permitan discernir entre o xusto e o inxusto, o relevante e o accesorio, entre o καλόν e o κακόν.

Grego I.-1º de bacharelato

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, competencias clave.

Bloque 1. Lingua grega

Obxect.	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d g h	B1.1. Marco xeográfico da lingua grega.	B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua grega.	GR1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico en que ten lugar o nacemento da lingua grega e a súa expansión.	CD CSC
a g h	B1.2. Familias lingüísticas. O indoeuropeo.	B1.2. Explicar a orixe da lingua grega a partir do indoeuropeo e coñecer os principais grupos lingüísticos que compoñen a familia das linguas indoeuropeas.	GR1B1.2.1. Explica a orixe da lingua grega e a relación coas outras linguas da familia indoeuropea.	CAA CCEC
			GR1B1.2.2. Enumera e localiza nun mapa as principais ramas da familia das linguas indoeuropeas.	CD CCL
a g h	B1.2. Familias lingüísticas. O indoeuropeo.	B1.3. Entender o concepto de familia lingüística e de indoeuropeo.	GR1B1.3.1. Explica o concepto de familia lingüística.	CCL
			GR1B1.3.2. Define o concepto de indoeuropeo e explica o proceso de creación do termo.	CCL
a g h	B1.2. Familias lingüísticas. O indoeuropeo.	B1.4. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa hoxe en día.	GR1B1.4.1. Establece a filiación das linguas de Europa delimitando nun mapa a zona de orixe e zonas de expansión.	CD CCL

d h n	B1.3. Historia da lingua grega: desde o micénico ata o grego moderno.	B1.5. Coñecer as etapas da historia da lingua grega.	GR1B1.5.1. Coñece as etapas da evolución da lingua grega, desde o micénico ata o grego moderno.	CCL
d h n	B1.3. Historia da lingua grega: desde o micénico ata o grego moderno.	B1.6. Identificar exemplos de escritura micénica e alfabética.	GR1B1.6.1. Identifica a escritura Lineal B como un silabario, e a evolución dos caracteres do alfabeto.	CCL
d h n	B1.3. Historia da lingua grega: desde o micénico ata o grego moderno.	B1.7. Recoñecer a evolución da lingua grega ata chegar ao momento actual.	GR1B1.7.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.	CCL
a h	B1.4. Variedades dialectais.	B1.8. Recoñecer a división dialectal da lingua grega e identificar a súa expansión xeográfica.	GR1B1.8.1. Sitúa nun mapa as diversas variedades dialectais da lingua grega.	CCL CSC

Bloque 2. Sistema de lingua grega: elementos básicos

Obxect.	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a d g	B2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	B2.1. Coñecer diferentes sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.	GR1B2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura segundo a súa orixe e tipoloxía e describindo os trazos que distinguen a uns doutros.	CCL

h				
a	B2.2. Orixes e evolución do alfabeto grego.	B2.2. Coñecer a orixe do alfabeto grego, a súa influencia e a súa relación con outros sistemas de escritura usados na actualidade.	GR1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto grego e describe a evolución dos seus signos a partir da adaptación dos signos do alfabeto fenicio.	CCL
d			GR1B2.2.2. Explica a orixe e a evolución dos sistemas de escritura de diferentes linguas, partindo do alfabeto grego, e sinala as adaptacións que se producen en cada unha delas.	CCL
g				
h				
a	B2.3. Caracteres do alfabeto grego.	B2.3. Coñecer os caracteres do alfabeto grego na súa forma minúscula e maiúscula, escribilos e deles coa pronuncia correcta.	GR1B2.3.1. Identifica e nomea correctamente os caracteres que forman o alfabeto grego, na súa forma minúscula e maiúscula, e escribíeos e leos correctamente.	CCL
d				
e				
d	B2.4. Clasificación dos fonemas: pronuncia.	B2.4. Recoñecer o cadro clasificatorio dos fonemas da lingua grega xunto coa súa pronuncia.	GR1B2.4.1. Sitúa todos os fonemas da lingua grega no cadro clasificatorio dos fonemas e sabe describilos desde o punto e o modo de articulación.	CCL
e				
f				
d	B2.5. Transcrición de termos dos caracteres gregos.	B2.5. Coñecer e aplicar as normas de transcrición para transcribir termos gregos ao abecedario galego e castelán.	GR1B2.5.1. Coñece as normas de transcrición e aplícaaas con corrección na transcrición de termos gregos ao galego e ao castelán.	CCL
e				
f				
d	B2.6. Signos diacríticos e de puntuación.	B2.6. Coñecer os acentos, espíritos e demais signos diacríticos e de puntuación, o seu valor e a súa colocación.	GR1B2.6.1. Coñece o valor e colocación dos acentos, espíritos e demais signos diacríticos e de puntuación.	CCL
e				
f				

Bloque 3. Morfoloxía

Obxect.	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e f i	B3.1. O grego, lingua flexiva. Tipos de palabras: variables e invariables.	B3.2. Distinguir e clasificar as categorías de palabras a partir do seu enunciado.	GR1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica as características que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	CCL
d e f	B3.2. Formantes das palabras.	B3.3. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	GR1B3.3.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afijos, e buscando exemplos doutros termos nos que estean presentes.	CCL CAA
d e f	B3.3. Concepto de declinación: declinacións gregas. Enunciado e paradigmas.	B3.4. Comprender o concepto de declinación/flexión.	GR1B3.4.1. Enuncia correctamente diversos tipos de palabras en grego, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoos segundo a súa categoría e declinación.	CCL
d e f	B3.4. Flexión nominal e pronominal.	B3.5. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa declinación, declinalas correctamente, e analizar e traducir formas nominais e pronominais.	GR1B3.5.1. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	CCL
			GR1B3.5.2. Analiza desde o punto de vista morfolóxico substantivos, adxectivos, determinantes e sintagmas de concordancia, e tradúceos correctamente ao galego e/ou ao castelán.	CCL
d		B3.6. Conxugar correctamente as formas verbais estudadas,	GR1B3.6.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, e explica e ilustra con exemplos as características que	CCL

e f	B3.5. Sistema verbal grego. Verbos temáticos e atemáticos.	analizalas morfoloxicamente e traducilas.	diferencian os conceptos de conxugación e declinación.	
			GR1B3.6.2. Clasifica verbos segundo o seu tema, e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	CCL
			GR1B3.6.3. Explica o uso dos temas verbais gregos e identifica correctamente as formas derivadas de cada un deles.	CCL
			GR1B3.6.4. Conxuga os tempos verbais en voz activa e medio pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	CCL
			GR1B3.6.5. Analiza morfoloxicamente e traduce ao galego e/ou ao castelán diferentes formas verbais gregas, e compara o seu uso en ambas as linguas.	CCL
			GR1B3.6.6. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	CCL
d e f	B3.6. Formas verbais persoais e non persoais.	B3.7. Diferenciar entre formas persoais e non persoais do verbo e recoñecer as categorías gramaticais presentes en cada unha delas.	GR1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para as clasificar.	CCL

Bloque 4. Sintaxe

Obxect.	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e f h i	B4.1. Casos gregos.	B4.2. Coñecer e identificar os nomes dos casos gregos e as súas funcións na oración, e saber traducir adecuadamente os casos á lingua materna.	GR1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal grega, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma adecuada de traducilos.	CCL
e f	B4.2. Concordancia.	B4.3. Coñecer o concepto de concordancia tanto nominal (caso, xénero e número) como verbal (número e persoa).	GR1B4.3.1. Coñece e aplica a concordancia entre nomes e determinantes nominais, así como entre verbos e suxeitos.	CCL
e f	B4.3. Elementos da oración.	B4.4. Recoñecer os elementos da oración: suxeito, predicado, atributo, complementos, etc.	GR1B4.4.1. Analiza correctamente casos e funcións para poder recoñecer cada elemento da oración.	CCL
e f	B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	B4.5. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.	GR1B4.5.1. Compara e clasifica diferentes tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	CCL
e f	B4.5. Oracións compostas.	B4.6. Distinguir as oracións simples das compostas.	GR1B4.6.1. Compara e clasifica diferentes tipos de oracións compostas, diferéncias con precisión das oracións simples e explica en cada caso as súas características.	CCL

e f	B4.6. Construcións de infinitivo.	B4.7. Coñecer as funcións das formas de infinitivo nas oracións.	GR1B4.7.1. Identifica as funcións das formas de infinitivo dentro da oración, comparando exemplos do seu uso.	CCL
e f	B4.6. Construcións de infinitivo.	B4.8. Identificar as construcións de infinitivo concertado e non concertado.	GR1B4.8.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo concertado e non concertado, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñece.	CCL
e f	B4.7. Construcións de participio.	B4.9. Coñecer as funcións das formas de participio nas oracións.	GR1B4.9.1. Identifica as funcións das formas de participio dentro da oración, comparando exemplos do seu uso.	CCL
e f	B4.7. Construcións de participio.	B4.10. Identificar as construcións de participio concertado e non concertado.	GR1B4.10.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio concertado e non concertado, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñece.	CCL
d e f g i	B4.8. Análise e tradución de frases e textos.	B4.11. Coñecer, comprender e utilizar os elementos morfolóxicos da lingua grega, e iniciarse na interpretación e na tradución de textos de dificultade progresiva.	GR1B4.11.1. Identifica e relaciona elementos morfolóxicos da lingua grega para realizar a análise e a tradución de textos sinxelos.	CCL
d e f g i	B4.8. Análise e tradución de frases e textos.	B4.12. Identificar e relacionar elementos sintácticos da lingua grega que permitan a análise e a tradución de textos sinxelos.	GR1B4.12.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e/ou en castelán.	CCL

Bloque 5. Grecia: historia, cultura, arte e civilización

Obxect.	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
g h	B5.1. Períodos da historia de Grecia.	B5.1. Coñecer os feitos históricos dos períodos da historia de Grecia, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.	GR1B5.1.1. Describe o marco histórico no que xorde e se desenvolve a civilización grega, sinalando distintos períodos dentro del e identificando en cada un as conexións máis importantes con outras civilizacións.	CD CSC CCEC
			GR1B5.1.2. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos relevantes, consultando ou non fontes de información.	CD CMCCT
			GR1B5.1.3. Distingue as etapas da historia de Grecia, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	CCEC
			GR1B5.1.4. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, pondoos en contexto e relacionándoos con outras circunstancias contemporáneas.	CCEC
a b h m	B5.2. Organización política e social de Grecia.	B5.2. Coñecer e comparar as principais formas de organización política e social da antiga Grecia.	GR1B5.2.1. Describe os principais sistemas políticos da antiga Grecia e compáraos entre eles, establecendo semellanzas e diferenzas, e cos actuais.	CSC
			GR1B5.2.2. Describe a organización da sociedade grega, explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relaciona estes	CSC

			aspectos cos valores cívicos da época e compáraos cos actuais.	
c h	B5.3. A familia.	B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros.	GR1B5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, analizando a través deles estereotipos culturais da época e comparándoos cos actuais.	CSC
c h l	B5.4. Traballo e lecer: oficios, ciencia e técnica. Festas e espectáculos.	B5.4. Identificar as principais formas de traballo e de lecer da antigüidade.	GR1B5.4.1. Identifica e describe formas de traballo e relacións cos coñecementos científicos e técnicos da época, explicando a súa influencia no progreso da cultura occidental.	CMCCT CSC CSIEE
			GR1B5.4.2. Describe as principais formas de lecer da sociedade grega e analiza a súa finalidade, os grupos aos que van dirixidas e a súa función no desenvolvemento da identidade social.	CSC
c h ñ	B5.5. Mitoloxía e relixión.	B5.5. Coñecer os principais deuses da mitoloxía.	GR1B5.5.1. Pode nomear coa súa denominación grega e latina os principais deuses e heroes da mitoloxía grecolatina, e sinalar os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o seu ámbito de influencia.	CCL CCEC
c h ñ	B5.5. Mitoloxía e relixión.	B5.6. Coñecer os deuses, os mitos e os heroes gregos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.	GR1B5.6.1. Identifica dentro do imaxinario mítico deuses, semideuses e heroes, e explica os principais aspectos que os diferencian.	CCEC
			GR1B5.6.2. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno e sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos os tratamentos,	CCEC

			asociándoas a outras características culturais propias de cada época.	
			GR1B5.6.3. Recoñece referencias mitolóxicas directas ou indirectas en diferentes manifestacións artísticas, e describe, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina.	CCEC
c h ñ	B5.5. Mitoloxía e relixión.	B5.7. Coñecer e comparar as características da relixiosidade e relixión grega coas actuais.	GR1B5.7.1. Enumera e explica as principais características da relixión grega, pondoas en relación con outros aspectos básicos da cultura helénica e establecendo comparacións con manifestacións relixiosas propias doutras culturas.	CCEC
c h ñ	B5.5. Mitoloxía e relixión.	B5.8. Relacionar e establecer semellanzas e diferenzas entre as manifestacións deportivas da Grecia clásica e as actuais.	GR1B5.8.1. Describe e analiza os aspectos relixiosos e culturais que sustentan os certames deportivos da antiga Grecia e a presenza ou ausencia destes nos seus correlatos actuais.	CCEC

Bloque 6. Textos

Obxect.	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e f g i	B6.1. Iniciación ás técnicas de tradución.	B6.2. Utilizar con corrección manuais e dicionarios, e recoñecer e analizar toda a información que proporcionan.	GR1B6.2.1. Utiliza correctamente o dicionario para localizar o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	CCL
			GR1B6.2.2. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global.	CAA CCL
e f g i	B6.2. Iniciación ás técnicas de retroversión e comentario de textos.	B6.3. Coñecer e aplicar os coñecementos adquiridos para a retroversión de frases ou textos de dificultade progresiva.	GR1B6.3.1. Traduce do grego ao galego e/ou ao castelán frases e textos sinxelos.	CCL
e f g i	B6.2. Iniciación ás técnicas de retroversión e comentario de textos.	B6.4. Comentar desde o punto de vista lingüístico e literario os textos propostos.	GR1B6.4.1. Utiliza os coñecementos adquiridos para facer comentarios dos textos.	CAA CCL
e f	B6.3. Análise morfolóxica e sintáctica. Comparación de estruturas gregas coas da lingua propia.	B6.5. Comparar as estruturas gregas coas da lingua propia, e establecer semellanzas e diferenzas.	GR1B6.5.1. Compara estruturas gregas coas da lingua propia, e establece semellanzas e diferenzas.	CCL

d e g	B6.4. Lectura comprensiva de textos traducidos.	B6.6. Realizar, a través dunha lectura comprensiva, análise e comentario do contido e da estrutura de textos gregos orixinais, adaptados ou traducidos.	GR1B6.6.1. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	CCL CCEC
d e g	B6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua grega e na lingua propia.	B6.7. Realizar pequenos coloquios en grego con frases sinxelas e de dificultade progresiva.	GR1B6.7.1. Mantén un sinxelo diálogo en grego sobre a base dun tema previamente acordado.	CCL
d g	B6.6. Producción de textos propios breves en lingua grega.	B6.8. Redactar pequenos textos en lingua grega de produción propia.	GR1B6.8.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en grego sobre un tema proposto.	CCL

Bloque 7. Léxico

Obxect.	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e f	B7.1. Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos.	B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego: as palabras de maior frecuencia e os principais prefixos e sufixos.	GR1B7.1.1. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir de palabras da súa propia lingua ou do contexto.	CCL
			GR1B7.1.2. Identifica e explica as palabras de maior frecuencia e os principais prefixos e sufixos, e tradúceos á propia lingua.	CCL
			GR1B7.1.3. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinala e diferencia	CCL

			lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	
e f	B7.2. Descomposición de palabras nos seus formantes.	B7.2. Descompor unha palabra nos seus formantes, e coñecer o seu significado en grego para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	GR1B7.2.1. Descompón os formantes das palabras e recoñece o significado dos elementos de orixe grega.	CCL
e f	B7.3. Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos.	B7.3. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e remontalos aos étimos gregos orixinais.	GR1B7.3.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e explica o seu significado remitíndose aos étimos gregos orixinais.	CCL
e f	B7.4. Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia.	B7.4. Identificar e coñecer os elementos léxicos e os procedementos de formación do léxico grego (derivación e composición) para entender mellor os procedementos de formación de palabras nas linguas actuais.	GR1B7.3.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado das palabras de léxico común da lingua propia.	CCL
e f	B7.5. Familias etimolóxicas e semánticas.	B7.5. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	GR1B7.5.1. Relaciona distintas palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	CCL

Temporalización

As modalidades de ensinanza semipresencial e a distancia do IES San Clemente funciona por quincenas, de maneira que catro quincenas constitúen unha avaliación e cada quincena ten unha unidade didáctica:

PRIMEIRA AVALIACIÓN	SEGUNDA AVALIACIÓN	TERCEIRA AVALIACIÓN
Quincena 1: 24/09/20 ata 07/10/21	Quincena 5: 4/12/21 ata 18/12/21	Quincena 9: 26/02/22 ata 12/03/22
Quincena 2: 10/10/20 ata 24/10 /21	Quincena 6: 18/12/21 ata 01/01/22	Quincena 10: 12/03/22 ata 26/03/22
Quincena 3: 25/10/20 ata 08/11/21	Quincena 7: 15/01/22 ata 29/01/22	Quincena 11: 02/04/22 ata 16/04/22
Quincena 4: 09/11/20 ata 23/11/21	Quincena 8: 30/01 ata 22 9/02/22	Quincena 12: 16/04/22 ata 30/04/22

1ª avaliación

Contidos	Referencia no Decreto 86/2015
Tema 1:	
1.1 O grego e as linguas indoeuropeas	B1.1
1.2 Árbore lingüística das linguas indoeuropeas.	B1.2
1.3 O grego e os seus dialectos	B1.3
1.4 Historia da escritura	B1.4
1.5 Escritura e pronuncia do grego	B1.5
1.5.1. O alfabeto grego	B1.7
1.5.2 Clasificación dos fonemas gregos	B1.8
1.5.3 Os signos gráficos	B2.1
1.5.4 Os signos de puntuación	B2.2
1.6 Marco xeográfico de Grecia	B2.3
	B2.4

		B2.5
		B2.6
Tema 2:	2.1 O sistema de flexión	B3.1
	2.1.1 A flexión sintáctica das linguas indoeuropeas	B3.2
	2.1.2 Pegada da flexión sintáctica en galego	B3.3
	2.1.3 Definición nome e función dos casos	B3.4
	2.1.4 As declinacións	B3.5
	2.2 O artigo	B4.1
	2.2.1. Definición do artigo	B4.2
	2.2.2 Formas do artigo	B5.1
	2.2.3 Uso do artigo	B5.6
	2.2.4 Posición do artigo	B7.5
	2.3 A primeira declinación	
	2.3.1 Variantes da primeira declinación	
	2.3.2 O xénero das palabras da primeira declinación	
	2.3.3 Paradigmas da primeira declinación	
	2.4 O verbo grego	
	2.4.1 O presente de εἶμι e λύω	
	2.5 O mito grego e a literatura	
	2.6 Etapas da civilización grega I	
	2.6.1 Civilización minoica	
	2.6.2 Civilización aqueo-micénica	
	2.6.3 Período arcaico	
	2.6.4 Atenas	
	2.6.5 Esparta	
	2.7 A influencia do vocabulario grego	
	2.7.1 A etimoloxía	
Tema 3:	3.1 A segunda declinación.	B3.2
	3.1.1 Paradigmas da segunda declinación	B3.3
	3.1.2 A segunda declinación. Flexión contracta	B3.4

	3.2 A conxugación verbal. O verbo grego	B3.5
	3.2.1 O imperfecto de indicativo do verbo λύω	B3.6
	3.2.2 O aumento	B4.1
	3.2.3 O imperfecto de indicativo do verbo εἰμί	B4.4
	3.3 A orde de palabras	B5.1
	3.4. Léxico: Helenismos	B6.1
	3.4.1 Derivados patrimoniais	B6.5
	3.4.2 Cultismos	B7.3
	3.4.3 Calcos lingüísticos	
	3.4.4 Neoloxismos	
	3.4.5 Compostos híbridos	
	3.5 As Guerras Médicas	
Tema 4:	4.1 A concordancia	B3.5
	4.1.1 A concordancia do substantivo	B3.6
	4.1.2 A concordancia do verbo	B4.3
	4.1.3 As palabras invariables	B4.4
	4.2 Os adxectivos	B5.5
	4.2.1 Clasificación dos adxectivos	B5.7
	4.3 A voz media	B7.2
	4.3.1 Presente e imperfecto de indicativo da voz media	B7.4
	4.3.2 Funciones da voz media	B7.5
	4.4 Os verbos contractos	
	4.4.1 Presente dos verbos contractos	
	4.4.2 Regras de contracción vocálica	
	4.5 A relixión grega	
	4.5.1 Os deuses gregos	
	4.5.2 As crenzas no Máis Alá	
	4.6 Léxico: O morfema e a palabra	
	4.6.1 As clases de palabras	
	4.6.2 Familias de palabras	

2ª avaliación

Contidos		Referencia no Decreto 86/2015
Tema 5:	5.1 La declinación atemática	B3.3
	5.1.1 Esquema de los temas de la declinación atemática.	B3.5
	5.1.2 Desinencias de la declinación atemática.	B3.6
	5.1.3 Temas en oclusiva.	B4.1
	5.2 Os modos verbais	B4.4
	5.2.1 Presente de subxuntivo	B5.1
	5.2.2 Presente de optativo	B6.1
	5.2.3 Presente de imperativo	B7.1
	5.3 Das Guerras do Peloponeso a Alexandre Magno	B7.2
	5.4. Os prefixos gregos	B7.4
	5.4.1 Prefixos léxicos procedente de preposicións-preverbios gregos	
Tema 6:	6.1 A terceira declinación. Temas en nasal, líquida e silbante.	B3.3
		B3.5
	6.1.1 Tema en nasal	B3.7
	6.1.2 Tema en líquida.	B4.7
	6.1.3 Tema en silbante	B4.9
	6.2 A terceira declinación. Temas en semivogal e temas en ditongo.	B5.2
	6.2.1 Temas en semivogal -i, -u.	B6.1
	6.2.2 Temas en ditongo	B6.2
	6.3 As formas non persoais do verbo	B6.3
	6.3.1 O infinitivo	B6.5
	6.3. 2 O infinitivo de presente.	B7.1
	6.3.4 O participio	B7.2
	6.3. 2 O participio de presente	
	6.4 Institucións políticas de Atenas e Esparta.	
	6.5. Os sufixos gregos I	

Tema 7:	7.1. Adxectivos (continuación)	B3.2
	7.1.1 Adxectivos da terceira clase	B3.5
	7.1.2 Graos do adxectivo	B3.6
	7.1.2.1 Comparativos	B4.5
	7.1.2.2 Superlativos	B4.11
	7.1.2.3 Adxectivos irregulares	B4.12
	7.2 O tema de aoristo	B5.1
	7.2.1 O aoristo sigmático	B6.1
	7.2.2 O aoristo radical	B6.2
	7.3 A oración simple	B6.3
	7.3.1 Tipos de oracións simples	B6.5
	7.4 Etapas da civilización grega IV	B7.2
	7.4.1 O mundo helenístico	B7.4
	7.5 Léxico: A composición	
Tema 8:	8.1 Os numerais	B2.5
	8.2 Os pronomes	B3.5
	8.2.1 Persoais	B3.6
	8.2.2 Posesivos	B4.8
	8.2.3 Anafóricos	B4.10
	8.2.4 Reflexivos	B4.11
	8.3 Tema de futuro	B4.12
	8.4 Sintaxe d infinitivo e o participio	B5.6
	8.4.1 Sintaxe do infinitivo	B7.1
	8.4.2 Sintaxe do participio	B7.3
	8.5 Os heroes	
	8.6 Léxico: Transcrición dos helenismos ao galego	

3ª avaliación

Contidos		Referencia no Decreto 86/2015
Tema 9:	9.1 Os pronomes	B3.5
	9.1.1 Demostrativos	B3.6
	9.1.2 Relativos	B4.6
	9.1.3 Indefinidos	B4.11
	9.2 Sintaxe do relativo	B4.12
	9.3 O tema de perfecto	B5.3
	9.3.1 O pretérito perfecto	B7.1
	9.3.2 O pluscuamperfecto	B7.5
	9.4 A muller e a educación en Grecia	
	9.5 Léxico: Vocabulario das ciencias naturais	
Tema 10:	10.1 Palabras invariables	B3.2
	10.1.1 Preposicións	B4.2
	10.1.2 Adverbios	B3.6
	10.1.3 Conxuncións	B6.1
	10.2 A voz pasiva	B6.2
	10.3 Clasificación das oracións subordinadas	B6.3
	10.3.1 Substantivas	B7.1
	10.3.2 Adxectivas	B7.5
	10.3.3 Adverbiais	
	10.4 As festas	
Tema 11:	10.5 Léxico: vocabulario musical	
	11.1 Sintaxe nominal	B3.6
	11.1.1 Sintaxe do nominativo e o vocativo	B4.1
	11.1.2 Sintaxe do acusativo	B4.4
	11.1.3 Sintaxe do xenitivo	B4.11
	11.1.4 Sintaxe do dativo	B4.12
	11.2 Os verbos atemáticos	B5.4

Tema 12:	11.3 A tradución	B6.1
	11.4 Os coñecementos científicos e técnicos no mundo antigo	B6.2
		B6.5
	11.5 Léxico: Vocabulario da relixión	B7.1
	11.6 Antoloxía de textos	B7.5
		B7.7
	12.1 Introducción ás técnicas de tradución e comentario de texto.	B5.8
		B6.1
	12.2 Recapitulación sobre o verbo grego	B6.2
	12.3 Manifestacións deportivas da Grecia clásica	B6.4
	12.4 Léxico: vocabulario da filosofía	B6.5
	12.5 Antoloxía de textos	B6.6
		B7.1
		B7.5
		B7.7

Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe, competencias clave e elementos transversais

A continuación, expónse o **grao mínimo de consecución** esixible dun estándar para superar a materia segundo o **Artº 13º, 3d da Resolución**

Bloque 1 Lingua grega

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDIMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
☐ GR1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico en que ten lugar o nacemento da lingua grega e a súa expansión.	25%	X			☐ Probas específicas
☐ GR1B1.2.1. Explica a orixe da lingua grega e a relación coas outras linguas da familia indoeuropea.	25%	X			☐ Probas específicas
☐ GR1B1.2.2. Enumera e localiza nun mapa as principais ramas da familia das linguas indoeuropeas.	25%	X			☐ Probas específicas
☐ GR1B1.3.1. Explica o concepto de familia lingüística.	25%	X			☐ Probas específicas
☐ GR1B1.3.2. Define o concepto de indoeuropeo e explica o proceso de creación do termo.	50%	X			☐ Probas específicas.
☐ GR1B1.4.1. Establece a filiación das linguas de Europa delimitando nun mapa a zona de orixe e zonas de expansión.	50%	X	X	X	☐ Probas específicas

☐ GR1B1.5.1. Coñece as etapas da evolución da lingua grega, desde o micénico ata o grego moderno.					☐	Probas específicas
☐ GR1B1.6.1. Identifica a escritura Lineal B como un silabario, e a evolución dos caracteres do alfabeto.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B1.7.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.	5%				☐	Probas específicas
☐ GR1B1.8.1. Sitúa nun mapa as diversas variedades dialectais da lingua grega.	10%				☐	Probas específicas

Bloque 2: Sistema da lingua grega: elementos básicos

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	
		1ª AV	2º AV	3ª AV		
☐ GR1B2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura segundo a súa orixe e tipoloxía e describindo os trazos que distinguen a uns doutros.	25%	X			☐	Probas específicas
☐ GR1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto grego e describe a evolución dos seus signos a partir da adaptación dos signos do alfabeto fenicio.	25%	X			☐	Probas específicas
☐ GR1B2.2.2. Explica a orixe e a evolución dos sistemas de escritura de diferentes linguas, partindo do alfabeto	75%	X	X	X	☐	Probas específicas

grego, e sinala as adaptacións que se producen en cada unha delas.						
☐ GR1B2.3.1. Identifica e nomea correctamente os caracteres que forman o alfabeto grego, na súa forma minúscula e maiúscula, e escríbeos e leos correctamente.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B2.4.1. Sitúa todos os fonemas da lingua grega no cadro clasificatorio dos fonemas e sabe describilos desde o punto e o modo de articulación.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B2.5.1. Coñece as normas de transcripción e aplícaaas con corrección na transcripción de termos gregos ao galego e ao castelán.						
☐ GR1B2.6.1. Coñece o valor e colocación dos acentos, espíritos e demais signos diacríticos e de puntuación.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas

Bloque 3: Morfoloxía

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN				PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV		
☐ GR1B3.1.1. Distingue unha lingua flexiva doutra non flexiva.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas

☐ GR1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica as características que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B3.3.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e buscando exemplos doutros termos nos que estean presentes.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B3.4.1. Enuncia correctamente diversos tipos de palabras en grego, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoo segundo a súa categoría e declinación.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B3.5.1. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B3.5.2. Analiza desde o punto de vista morfolóxico substantivos, adxectivos, determinantes e sintagmas de concordancia, e tradúceos correctamente ao galego e/ou ao castelán.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B3.6.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, e explica e ilustra con exemplos as características que diferencian os conceptos de conxugación e declinación.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B3.6.2. Clasifica verbos segundo o seu tema, e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas

☐ GR1B3.6.3. Explica o uso dos temas verbais gregos e identifica correctamente as formas derivadas de cada un deles.	25%			X	☐	Probas específicas
☐ GR1B3.6.4. Conxuga os tempos verbais en voz activa e medio pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	25%			X	☐	Probas específicas
☐ GR1B3.6.5. Analiza morfoloxicamente e traduce ao galego e/ou ao castelán diferentes formas verbais gregas, e compara o seu uso en ambas as linguas.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B3.6.6. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	50%			X	☐	Probas específicas
☐ GR1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para as clasificar.	50%			X	☐	Probas específicas

Bloque 4: Sintaxe

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	
		1ª AV	2º AV	3ª AV		
☐ GR1B4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos sinxelos identificando correctamente as categorías gramaticais ás que pertencen as diferentes palabras e explicando as funcións que realizan no contexto.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal grega, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma adecuada de traducilos.	100%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B4.3.1. Coñece e aplica a concordancia entre nomes e determinantes nominais, así como entre verbos e suxeitos.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B4.4.1. Analiza correctamente casos e funcións para poder recoñecer cada elemento da oración.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B4.5.1. Compara e clasifica diferentes tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	50%		X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B4.6.1. Compara e clasifica diferentes tipos de oracións compostas, diferénciaas con precisión das	20%			X	☐	Probas específicas

oracións simples e explica en cada caso as súas características.						
☐ GR1B4.7.1. Identifica as funcións das formas de infinitivo dentro da oración, comparando exemplos do seu uso..	20%			X	☐	Probas específicas
☐ GR1B4.8.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo concertado e non concertado, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñece.	10%			X	☐	Probas específicas
☐ GR1B4.9.1. Identifica as funcións das formas de participio dentro da oración, comparando exemplos do seu uso.	10%			X	☐	Probas específicas
☐ GR1B4.10.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio concertado e non concertado, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñece.	10%			X	☐	Probas específicas
☐ GR1B4.11.1. Identifica e relaciona elementos morfolóxicos da lingua grega para realizar a análise e a tradución de textos sinxelos.	100%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B4.12.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e/ou en castelán.	100%	X	X	X	☐	Probas específicas

Bloque 5: Grecia, historia, cultura e civilización

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	
		1ª AV	2º AV	3ª AV		
☐ GR1B5.1.1. Describe o marco histórico no que xorde e se desenvolve a civilización grega, sinalando distintos períodos dentro del e identificando en cada un as conexións máis importantes con outras civilizacións.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B5.1.2. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos relevantes, consultando ou non fontes de información.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B5.1.3. Distingue as etapas da historia de Grecia, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B5.1.4. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, pondoos en contexto e relacionándoos con outras circunstancias contemporáneas.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B5.2.1. Describe os principais sistemas políticos da antiga Grecia e compáraos entre eles, establecendo semellanzas e diferenzas, e cos actuais.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B5.2.2. Describe a organización da sociedade grega, explica as características das clases sociais e os	50%			X	☐	Probas específicas

papeis asignados a cada unha, relaciona estes aspectos cos valores cívicos da época e compáraos cos actuais.						
☐ GR1B5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, analizando a través deles estereotipos culturais da época e comparándoos cos actuais.	50%			X	☐	Probas específicas
☐ GR1B5.4.1. Identifica e describe formas de traballo e relacións cos coñecementos científicos e técnicos da época, explicando a súa influencia no progreso da cultura occidental.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B5.4.2. Describe as principais formas de lecer da sociedade grega e analiza a súa finalidade, os grupos aos que van dirixidas e a súa función no desenvolvemento da identidade social.	50%				☐	Probas específicas
☐ GR1B5.5.1. Pode nomear coa súa denominación grega e latina os principais deuses e heroes da mitoloxía grecolatina, e sinalar os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o seu ámbito de influencia.	50%				☐	Probas específicas
☐ GR1B5.6.1. Identifica dentro do imaxinario mítico deuses, semideuses e heroes, e explica os principais aspectos que os diferencian.	50%				☐	Probas específicas
☐ GR1B5.6.2. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno e sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos os tratamentos, asociándoas a outras características culturais propias de cada época.	50%				☐	Probas específicas

☐ GR1B5.6.3. Recoñece referencias mitolóxicas directas ou indirectas en diferentes manifestacións artísticas, e describe, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina.	50%					☐	Probas específicas
☐ GR1B5.7.1. Enumera e explica as principais características da relixión grega, pondoas en relación con outros aspectos básicos da cultura helénica e establecendo comparacións con manifestacións relixiosas propias doutras culturas.	50%					☐	Probas específicas
☐ GR1B5.8.1. Describe e analiza os aspectos relixiosos e culturais que sustentan os certames deportivos da antiga Grecia e a presenza ou ausencia destes nos seus correlatos actuais.	50%	X	X	X		☐	Probas específicas
☐ LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástalos cos da actualidade.	50%			X		☐	Probas específicas
☐ LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	50%			X		☐	Probas específicas

Bloque 6: Textos

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	
		1ª AV	2º AV	3ª AV		
☐ GR1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos de dificultade graduada para efectuar correctamente a súa tradución.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B6.2.1. Utiliza correctamente o dicionario para localizar o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B6.2.2. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global.	25%			X	☐	Probas específicas
☐ GR1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos de dificultade graduada para efectuar correctamente a súa tradución	25%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B6.4.1. Utiliza os coñecementos adquiridos para facer comentarios dos textos.	25%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B6.5.1. Compara estruturas gregas coas da lingua propia, e establece semellanzas e diferenzas.	25%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B6.6.1. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes..	25%			X	☐	Probas específicas

☐ GR1B6.7.1. Mantén un sinxelo diálogo en grego sobre a base dun tema previamente acordado.	25%	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B6.8.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en grego sobre un tema proposto.	25%	X	☐	Probas específicas

Bloque 7: Léxico

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDIMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
☐ GR1B7.1.1. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir de palabras da súa propia lingua ou do contexto.	50%	X	X	X	☐ Probas específicas
☐ GR1B7.1.2. Identifica e explica as palabras de maior frecuencia e os principais prefixos e sufixos, e tradúceos á propia lingua.	50%	X	X	X	☐ Probas específicas
☐ GR1B7.1.3. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinala e diferencia lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.					
☐ GR1B7.2.1. Descompón os formantes das palabras e recoñece o significado dos elementos de orixe grega.	50%	X	X	X	☐ Probas específicas

☐ GR1B7.3.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e explica o seu significado remitíndose aos étimos gregos orixinais.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B7.3.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado das palabras de léxico común da lingua propia.	50%		X	X	☐	Probas específicas
☐ GR1B7.5.1. Relaciona distintas palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas

Contidos mínimos

Considerarase como nivel de logro mínimo para obter unha puntuación de 5 sobre 10:

➤ En canto a **morfoloxía verbal**:

Correcta análise de verbos conxugados (modos indicativo, infinitivo e participio) en calquera das tres voces, indicando sempre persoa, numero, tempo, modo, voz e verbo orixinario, separando os elementos formantes; no caso dos infinitivos, indicar tempo, modo, voz, verbo do que deriva e dividir os elementos que o forman; no caso dos participios será preciso indicar xénero, numero, caso, tempo, voz e verbo orixinario. Os verbos esixidos serán os temáticos, oclusivos e eijí. Sen uso de dicionario ou vocabulario.

➤ En canto a **morfoloxía nominal**:

Correcta análise de formas nominais correspondentes a 1ª e 2ª declinación completa, e aos grupos oclusivos, líquidos, nasais, -vt- e silbantes da 3ª declinación. Sen uso de dicionario ou vocabulario.

Ser capaz de concertar correctamente formas nominais a partir do enunciado. E dicir, tras analizar unha forma nominal, poñer outra palabra no mesmo xénero, numero e caso. As formas poden pertencer as seguintes categorías gramaticais: substantivos das 3 declinacións (no caso da 3ª, temas en oclusiva, líquida e nasal) artigos, adxectivos e pronomes persoais, posesivos, demostrativos, anafóricos, indefinidos, relativos, numerais, adxectivos irregulares e adxectivos en grados comparativo e superlativo..

➤ En canto a **helenismos**:

Dados 5 étimos gregos, ser capaz de dar o seu significado (sen axuda de vocabulario ou dicionario) e, polo menos 3 etimoloxías de cada un.

➤ En canto a **sintaxe**:

Ser capaz de sinalar os sintagmas e as súas funcións sobre tres frases breves, axeitadas ao seu nivel; ser capaz de dividir e clasificar as oracións, e identificar o seu tipo. As oracións poden ser simples ou compostas. Neste último caso, poderán ser oracións de relativo, de infinitivo concertado, completivas con conxunción, adverbiais temporais ou causais e oracións de Voz Pasiva. Tamén poderán incluír dobre acusativo, complemento axente, adxectivos comparativos, dativos e xenitivos posesivos e xenitivos partitivos.

➤ En canto a **tradución**:

Ser capaz de traducir tres frases (máximo unha liña e media), axeitadas ao seu nivel, de xeito coherente e axustado ao sentido, coa axuda de vocabulario. Non se admitirá dobre tradución.

Criterios de avaliación, cualificación e promoción de alumnado

Dadas as peculiaridades da ensino a distancia, a avaliación realizarase baseándose unicamente nas probas escritas, un exame por avaliación. Aínda que os exercicios propostos na aula virtual son de gran axuda para consolidar a materia, as cualificacións dependerán exclusivamente dos exames realizados.

Para superar a materia de **GREGO DE 2º DE BACHARELATO** é imprescindible ter aprobada a materia de 1º de Bacharelato.

O **alumnado matriculado na materia de Grego de 2ª que teña pendente o Grego de 1º**, ademais de presentarse por avaliacións ao Grego de 1º, poderá presentarse ao **exame extraordinario de abril**, pero, tendo en conta que se opta por este exame extraordinario, non poderá presentarse ao final de maio, aínda que si ao exame extraordinario de xuño.

Para superar a materia de Latín de 2º de Bacharelato pódense dar as seguintes circunstancias:

→ AVALIACIÓNS PARCIAIS

- Ó final de cada avaliación farase unha proba escrita. Para superala deberá obter unha cualificación igual ou superior a cinco. A nota de cada avaliación expresarase en números enteiros e redondeada a unidade máis próxima. En caso de equidistancia entre unidades redondeárase a superior.

→ AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA

- **Aprobar as tres avaliacións.** O **aprobado está en un 5 sobre 10**. De ser así, o alumno/a non terá que facer o exame final e a súa nota media será unha media ponderada.
- **Aprobar as dúas primeiras avaliacións e suspender a terceira**, neste caso o alumno/a **deberá ir ao exame final**.
- A materia de **Grego é de avaliación continua** polo tanto **non** se fan **recuperacións**. O modo de superar a materia suspensa é superar a avaliación seguinte dado que os contidos son progresivos e acumulativos.
- O alumnado que non poida asistir aos exames das tres avaliacións terá que facer obrigatoriamente a proba ordinaria de maio.
- **Superar o exame final de maio**, no que entra **toda a materia**. O tipo de exame será o mesmo que o exame por avaliación. O **aprobado está en un 5 sobre 10**.

A nota final do curso será a que resulte superior entre estas dúas opcións:

- A media ponderada das tres avaliacións, redondeada a unidade máis próxima. En caso de equidistancia redondeárase á superior.
- A nota da terceira avaliación.

→ AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

A proba correspondente a avaliación extraordinaria será do curso completo e rexeráse polas mesmas normas cos anteriores

Usaremos a seguinte grella avaliativa:

	Inadecuado	Debe mellorar	Adecuado
Análise nominal	Incompleto, incorrecto, confunde caso ou declinación	Incompleto, confunde número ou tema	Completo e correcto
Análise verbal	Incompleto, confunde o tempo, voz ou modo	Incompleto, confunde persoa ou verbo	Completo e correcto
Helenismos	Non da a tradución, Non da derivados Helenismos erróneos Non explica a relación entre o étimo e palabra resultante	Non da a tradución Só da un derivado , ou case iguais Non explica suficientemente a relación entre o étimo e a palabra resultante	Tradución correcta 3 derivados etimolóxicos correctos Explica correctamente a relación entre o étimo e a palabra
Análise morfolóxica das oracións	Confunde casos Confunde persoas e tempos no caso dos verbos Non recoñece as palabras invariables	Incompleto	Completo e correcto
Análise sintáctica nas oracións	Non sinala as funcións das palabras Confunde as funcións Separa elementos do mesmo sintagma Non fai análise oracional	Incompleto	Completo e correcto
Tradución	Incompleta, incorrecta, sen sentido	Incompleta, equivoca a tradución de elementos secundarios, pero non dos fundamentais da oración (suxeito, verbos, C.D, e C.I)	Completo e correcto

Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Na guía da materia de Grego I xa están contempladas unha serie de actividades de reforzo (exercicios de apoio, exercicios autoavaliabes, cuestionarios, exercicios para enviar o titor, resumos, etc.) que a profesora da materia completará con actividades de reforzo para cada avaliación, especialmente deseñadas para o alumnado que o precise.

O alumnado que teña a materia pendente esta materia poderá optar por dúas opcións:

A. – Un exame global de toda a materia no mes de abril con data marcada pola xefatura de estudos e para a súa preparación, deberá seguir os contidos da guía da aula virtual e as indicacións da profesora da materia. Esta opción está pensada para o alumnado que pretenda presentarse a ABAU.

B.- Examinarse das tres avaliacións nas datas xa establecidas para cada unha delas co resto do alumnado.

GREGO II de bacharelato

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave

Bloque 1. Lingua grega

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e f h	B1.1. Dialectos antigos, dialectos literarios e koiné.	B1.1. Coñecer as orixes dos dialectos antigos e literarios, clasificalos e localizalos nun mapa.	GR2B1.1.1. Delimita ámbitos de influencia dos distintos dialectos, situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	CCL CD CCEC
d f	B1.2. Do grego clásico ao grego moderno.	B1.2. Comprender a relación directa entre o grego clásico e o moderno, e sinalar algúns trazos básicos que permiten percibir este proceso de evolución.	GR2B1.2.1. Compara termos do grego clásico e os seus equivalentes en grego moderno, constatando as semellanzas e as diferenzas que existen entre uns e outros e analizando a través destas as características xerais que definen o proceso de evolución.	CCL CAA
d f	B1.2. Do grego clásico ao grego moderno.	B1.3. Recoñecer a evolución da lingua grega ata chegar ao momento actual nos aspectos fonéticos, morfosintáctico e léxico.	GR2B1.3.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.	CCL

Bloque 2. Morfoloxía

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e f	B2.1. Revisión da flexión nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	B2.1. Identificar, analizar, traducir e efectuar a retroversión de calquera tipo de formas nominais e pronominais.	GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	CCL
d e f	B2.2. Revisión da flexión verbal: conxugación atemática. Modos verbais.	B2.2. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de calquera tipo de formas verbais.	GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	CCL
d e f	B2.3. Análise morfolóxica.	B2.3. Coñecer as categorías gramaticais.	GR2B2.2.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, sinalando as características que as distinguen.	CCL
d e f	B2.3. Análise morfolóxica.	B2.4. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	GR2B2.4.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	CCL
d e f	B2.3. Análise morfolóxica.	B2.5. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto grego.	GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa	CCL

			axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	
--	--	--	--	--

Bloque 3. Sintaxe

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e f	B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	B3.1. Recoñecer os valores dos casos e os usos sintácticos do sistema pronominal.	GR2B3.1.1. Recoñece os valores dos casos gregos e os usos dos pronomes en frases e textos propostos.	CCL
d e f	B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	B3.2. Recoñecer os usos das preposicións e dos complementos circunstanciais.	GR2B3.2.1. Recoñece os valores das preposicións e identifica os complementos circunstanciais.	CCL
d e f	B3.2. Usos modais.	B3.3. Coñecer e identificar os usos modais propios da lingua grega.	GR2B3.3.1. Coñece, identifica e traduce correctamente os usos modais propios da lingua grega.	CCL
d e f	B3.3. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	B3.4. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas.	GR2B3.4.1. Recoñece e clasifica oracións e construcións sintácticas.	CCL
d e f	B3.4. Oración composta. Formas de subordinación.	B3.5. Recoñecer os nexos subordinantes e os tipos de oracións subordinadas.	GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.	CCL

d e f	B3.4. Oración composta. Formas de subordinación.	B3.6. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo.	GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	CCL
			GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	CCL
d e f i	B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos.	B3.7. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.	GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	CCL
			GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	CCL

Bloque 4. Literatura

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
------------	----------	-------------------------	---------------------------	--------------------

d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.1. Coñecer as características dos xéneros literarios gregos, os seus autores e obras máis representativas, e as súas influencias na literatura posterior.	GR2B4.1.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios gregos, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	CCL CCEC
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.2. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo o xénero literario ao que pertencen, as súas características esenciais e a súa estrutura, se a extensión da pasaxe elixida o permite.	GR2B4.2.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura grega.	CMCCT CCEC
			GR2B4.2.2. Distingue o xénero literario ao que pertence un texto, as súas características e a súa estrutura.	CCL
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura grega como base da literatura e da cultura europea e occidental.	GR2B4.3.1. Explora a conservación dos xéneros e os temas literarios da tradición grega mediante exemplos da literatura contemporánea, e analiza o uso que se fixo deles.	CCL CCEC
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.4. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.	GR2B4.4.1. Pode establecer relacións e paralelismos entre a literatura grega e a posterior.	CCEC

d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.5. Coñecer os autores fundamentais da literatura coas súas obras principais.	GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da literatura grega, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	CD CCEC
----------------------------------	---	---	---	------------

Bloque 5. Textos

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e f n	B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos.	B5.1. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos da lingua grega en interpretación e tradución de textos gregos.	GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	CCL
d e g	B5.2. Uso do dicionario.	B5.2. Utilizar o dicionario e procurar o termo máis apropiado na lingua propia para a tradución do texto.	GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	CCL CD
d e f	B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego clásico orixinais, preferiblemente en prosa.	B5.3. Realizar a tradución, a interpretación e o comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego clásico.	GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	CCL CCEC

a d e h n	B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	CSC CCEC
d n	B5.5. Identificación das características formais dos textos.	B5.5. Identificar as características formais dos textos.	GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	CCL

Bloque 6. Léxico

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e f	B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	B6.1. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e remontalos aos étimos gregos orixinais.	GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.	CCL
d e f	B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	B6.2. Identificar a etimoloxía e coñecer o significado das palabras de orixe grega da lingua propia ou de outras, obxecto de estudo de léxico común e especializado.	GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	CCL
d			GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante	CCL

e f n	B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.	B6.3. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego.	termos equivalentes en galego e en castelán.	
			GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	CCL
d e f n	B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.	B6.4. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	CCL
d e f	B6.3. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	B6.5. Recoñecer a etimoloxía e evolución das palabras da propia lingua.	GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.	CCL
d e f	B6.4. Descomposición de palabras nos seus formantes.	B6.6. Recoñecer e identificar os elementos léxicos e os procedementos de formación do léxico grego, a derivación e a composición, para entender mellor os procedementos de formación de palabras nas linguas actuais.	GR2B6.6.1. Descompón palabras tomadas tanto do grego antigo como da lingua propia nos seus formantes, e explica o seu significado.	CCL
			GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	CCL

TEMPORALIZACIÓN

As modalidades de ensinanza semipresencial de Bacharelato para a materia Grego II funcionarán por quincenas, de maneira que catro quincenas constitúen unha avaliación e cada quincena ten unha unidade didáctica, segundo a temporalización e secuenciación dos contidos marcada nas Guías da materia para o Bacharelato a distancia e semipresencial do IES San Clemente, que serán materiais de uso obrigatorio no proceso de ensino-aprendizaxe para a materia Grego I e Grego II:

1ª Avaliación

Contidos		Referencia no Decreto 86/2015
Tema 1:	1.1 O dicionario, unha ferramenta de traballo	B2.1
O dicionario, unha ferramenta de traballo	1.2. O corpus	B2.2
	1.3. Abreviaturas e formas de presentación	B2.4
	1.4. Lemas dobres	B5.1
	1.5. Organización dos artigos	B5.2
	1.6. Clasificación das acepcións	B6.3
	1.7. Clasificación das acepcións polo contexto	B6.4
	1.8. Algúns consellos prácticos para buscar no dicionario	

	1.9. Buscar nomes	
	1.10. Buscar verbos	
Tema 2: Literatura grega. A Épica	2.1. A épica	B4.1
	2.2. O xénero épico na literatura grega	B4.2
	2.3. características da épica grega	B4.3
	2.4. Quen foi Homero?. A cuestión homérica	B4.4
	2.5. Os poemas homéricos: <i>Ilíada</i> e <i>Odisea</i>	B5.1
	2.6. O heroe homérico	B5.3
	2.7. Diferencias entre <i>Ilíada</i> e <i>Odisea</i>	B5.4
	2.8. Hesíodo. <i>Teogonía</i> e <i>Traballos e días</i>	B5.5
	2.9. Influencia da épica grega na literatura	
Tema 3: Revisión da flexión nominal e pronominal. Os valores dos casos	3. 1 Revisión da flexión nominal e pronominal	B2.1
	3.1.1 Artigo	B2.3
	3.1.2 Substantivos	B2.4
	3.1.3 Adxectivos	B2.5
	3.1.4 Pronomes	B5.1
	3. 2 Sintaxe dos casos	
Tema 4: Literatura grega. A Lírica	4. 1 As festas.	B4.1
	4. 2. A lírica.	B4.2

4. 3. Orixe da lírica grega.	B4.3
4. 4. Evolución da lírica grega arcaica.	B4.4
4. 5. Lírica coral. Lírica monódica.	B5.1
4. 6. Estrutura dun poema lírico.	B5.3
4. 7. Tipos de lírica monódica.	B5.4
4.8. Cadro de autores e xéneros e cronoloxía	B5.5
4. 9. Textos poesía lírica arcaica	
4. 10. A lírica alexandrina	

2ª Avaliación

Contidos		Referencia no Decreto 86/2015
Tema 5: Revisión da morfoloxía verbal. Uso dos modos	5.1 O verbo grego	B2.2
	5.1.1. Tema de presente	B2.3
	5.1.2. Tema de aoristo	B2.4
	5.1.3. Tema de futuro	B3.2
	5.1.4. O tema de perfecto	B5.1
	5. 2. Os modos verbais	

	5.2.1 Sintaxe dos modos	
	5. 2.1.1 O Indicativo	
	5. 2.1.2 O imperativo	
	5. 2.1.3 O subxuntivo	
	5. 2.1.4 O optativo	
Tema 6: Literatura grega. O teatro. Traxedia e Comedia	6.1. O teatro	B4.1
	6.1.1 Definición e orixe	B4.2
	6.1.2 Unha creación ateniense	B4.3
	6.1.3 Participación da comunidade	B4.4
	6.1.4 Época das representacións	B5.1
	6.1.5 A posta en escena	B5.3
	6.2. A traxedia	B5.4
	6.2.1 Definición e orixe	B5.5
	6.2.2 Estrutura da traxedia	
	6.2.3 Autores de traxedia	
	6.2.4 <i>Edipo rei</i> . Un modelo de traxedia	
	6.2.5 O heroe tráxico	
	6.3. O drama satírico	
	6.4. A comedia	

	6.4.1 Definición de comedia 6.4.2 A comedia antiga 6.4.3 A comedia media 6.4.4 A comedia nova 6.4.5 Un exemplo de comedia: <i>As Asambleistas</i> de Aristófanes 6.5. Textos de teatro	
Tema 7: Tipos de oracións e construcións sintácticas. Funcións das formas non persoais	7.1. Tipos de oracións e construcións 7.2. Funcións das formas non persoais 7.2. Sintaxe do infinitivo 7.2.1 Infinitivo como substantivo 7.2.2 Infinitivo como verbo 7.3. Sintaxe do participio 7.3.1 Formas do participio 7.3.2 Definición e tradución 7.3.3 Substantivación do participio 7.3.4 Construcións de participio	B3.3 B3.4 B3.5 B3.6 B3.7 B5.1
Tema 8: : Literatura grega. Historiografía	8.1. A historia 8.1.1. Definición e orixe 8.1.2. Causas do nacemento da historia no s. VI a. C	B4.1 B4.2 B4.3

8.1.3. Os antecedentes da historia	B4.4
8.2. Os logógrafos	B5.1
8.3. Autores de historiografía	B5.3
8.3.1 Herodoto	B5.4
8.3.2 Tucídides	B5.5
8.3.3 Xenofonte	
8.4. Textos seleccionados	

3ª Avaliación

	Contidos	Referencia no Decreto 86/2015
Tema 9: As oracións subordinadas. Nexos subordinantes e tipos de oracións subordinadas	9.1. Clasificación das proposicións subordinadas	B3.3
	9.2. Subordinadas completivas ou substantivas.	B3.4
	9.2.1 Completivas de infinitivo	B3.5
	9.2.2 Completivas de indicativo con nexos ὅτι, ὥς, ὅπως	B3.6
	9.2.3 Completivas de subxuntivo con nexos μή, μὴ οὐ dependentes de verbos de temor	B3.7
		B5.1
	9.2.4 Interrogativas indirectas	

	9.2.5 Construción persoal e impersoal	
	9.3 Subordinadas de relativo ou adxectivas	
	9.3.1 Os pronomes relativos	
	9.3.2 Atracción do relativo	
	9.3.3 Oracións de relativo especificativas e explicativas	
	9.4. Subordinadas adverbiais ou circunstanciais	
	9.4.1 Oracións finais	
	9.4.2 Oracións consecutivas	
	9.4.3 Oracións causais	
	9.4.4 Oracións temporais	
	9.4.5 Oracións condicionais	
	9.4.6 Oracións concesivas.	
	9.4.7 Oracións comparativas	
Tema 10: : Literatura grega. Retórica e oratoria	10.1 Retórica	B4.1
	10.1.1. Definición	B4.2
	10.1.2. Tipos de retórica e xéneros de discursos	B4.3
	10.1.3. Evolución da retórica na Atenas Clásica.	B4.4
	10.2. Oratoria	B5.1
	10.2.1.Nacemento	B5.3

	10.2.2. Contextos	B5.4
	10.2.3 Tipos de oratoria	B5.5
	10.3. Oradores	
	10.3.1 Lisias	
	10.3.2 Isócrates	
	10.3.3 Esquines	
	10.3.4 Demóstenes	
	10.4 Textos	
Tema 11: Do grego clásico ao grego moderno. Helenismos	11. Historia da lingua grega	B1.1
	11.1.1. Os primeiros testemuños	B1.2
	11.1.2. Os dialectos gregos na literatura	B1.3
	11.1.3. A koiné, a lingua común	B6.1
	11.1.4 Do grego bizantino ao grego moderno	B6.2
	11.1.5. O grego moderno	B6.4
	11.2 Os helenismos	B6.5
	11.2.1. Algunhas etimoloxías gregas	B6.6
Tema 12: : Literatura grega. Fábula e Novela	12.1 A fábula	B4.1
	12.1.1 Esopo	B4.2
	12.1.2 Selección de fábulas	B4.3

12.2. A novela	B4.4
12.2.1 Definición e orixe	B5.1
12.2.2 Autores	B5.3
12.2.3 Influencia da novela	B5.4
12.3. Luciano de Samósata.	B5.5
12.3.1 Textos	

Grao de consecución dos estándares de aprendizaxe e instrumentos de avaliación

Bloque 1: Lingua grega

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
▪ GR2B1.1.1. Delimita ámbitos de influencia dos distintos dialectos, situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	50%	X			☐ Probas específicas
▪ GR2B1.2.1. Compara termos do grego clásico e os seus equivalentes en grego moderno, constatando as	60%	X			☐ Probas específicas

semellanzas e as diferenzas que existen entre uns e outros e analizando a través destas as características xerais que definen o proceso de evolución.				
▪ GR2B1.3.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.	25%	X	☐	Probas específicas

Bloque 2: Morfoloxía

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV	
▪ GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	50%	X			☐ Probas específicas
▪ GR1B2.2.1. GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	50%	X			☐ Probas específicas

▪ GR2B2.2.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, sinalando as características que as distinguen.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B2.4.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR1B2.4.1. Sitúa todos os fonemas da lingua grega no cadro clasificatorio dos fonemas e sabe describilos desde o punto e o modo de articulación.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical..	50%	X	X	X	☐	Probas específicas

Bloque 3: Sintaxe

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN				PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
		1ª AV	2º AV	3ª AV		
▪ GR2B3.1.1. Recoñece os valores dos casos gregos e os usos dos pronomes en frases e textos propostos.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas

▪ GR2B3.2.1. Recoñece os valores das preposicións e identifica os complementos circunstanciais.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B3.3.1. Coñece, identifica e traduce correctamente os usos modais propios da lingua grega.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B3.4.1. Recoñece e clasifica oracións e construcións sintácticas.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.	75%		X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	75%			X	☐	Probas específicas
▪ GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	75%			X	☐	Probas específicas
▪ GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	75%			X	☐	Probas específicas
▪ GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	75%			X	☐	Probas específicas

Bloque 4: Literatura

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	
		1ª AV	2º AV	3ª AV		
▪ GR2B4.1.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios gregos, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B4.2.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura grega.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B4.2.2. Distingue o xénero literario ao que pertence un texto, as súas características e a súa estrutura.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B4.3.1. Explora a conservación dos xéneros e os temas literarios da tradición grega mediante exemplos da literatura contemporánea, e analiza o uso que se fixo deles.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B4.4.1. Pode establecer relacións e paralelismos entre a literatura grega e a posterior.	30%		X	X	☐	Probas específicas

▪ GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da literatura grega, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
---	-----	---	---	---	--------------------------	--------------------

Bloque 5: Textos

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	
		1ª AV	2º AV	3ª AV		
▪ GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B5.2.1.Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ .GR1B7.1.3. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinala e diferencia lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.						

▪ GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	50%		X	X	☐	Probas específicas

Bloque 6: Léxico

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN en %	TEMPORALIZACIÓN			PROCEDEMENTO E INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	
		1ª AV	2º AV	3ª AV		
▪ GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden	75%	X	X	X	☐	Probas específicas

GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	75%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	30%		X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.	50%	X	X	X	☐	Probas específicas
▪ GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	50%				☐	Probas específicas

Contidos mínimos

Considerarase como nivel de logro mínimo para obter unha puntuación de 5 sobre 10:

➤ En canto a **morfoloxía verbal**:

Correcta análise de verbos conxugados (modos indicativo, infinitivo e participio) en calquera das tres voces, indicando sempre persoa, numero, tempo, modo, voz e verbo orixinario, separando os elementos formantes; no caso dos infinitivos, indicar tempo, modo, voz, verbo do que deriva e dividir os elementos que o forman; no caso dos participios será preciso indicar xénero, numero, caso, tempo, voz e verbo orixinario. Os verbos esixidos serán os temáticos, atemáticos e εἰμί.

➤ En canto a **morfoloxía nominal**:

Correcta análise de formas nominais, indicando xénero, numero, caso, declinación, tema e enunciado

➤ En canto a **helenismos**:

Dados 3 étimos gregos, ser capaz de dar, polo menos, 3 etimoloxías de cada un, explicando a relación entre o étimo grego e a palabra resultante nas linguas modernas.

➤ En canto a **sintaxe**:

Sobre un texto de extensión equivalente aos propostos nas probas de acceso a universidade, ser capaz de sinalar os sintagmas e as súas funcións, ser capaz de dividir e clasificar as oracións, e identificar o seu tipo. As oracións poden ser simples ou compostas.

➤ En canto a **tradución**:

Ser capaz de analizar morfolóxica e sintacticamente, e traducir un texto de extensión equivalente aos propostos nas probas de acceso a universidade, coa axuda de dicionario.

➤ En canto a **literatura**:

Ser capaz de desenvolver calquera tema dos que establece o curriculum de 2º de Bacharelato.

Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

Dadas as peculiaridades da ensino a distancia, a avaliación realizarase baseándose unicamente nas probas escritas, un exame por avaliación. Aínda que os exercicios propostos na aula virtual son de gran axuda para consolidar a materia, as cualificacións dependerán exclusivamente dos exames realizados.

Para superar a materia de **Grego DE 2º DE BACHARELATO** é imprescindible ter aprobada a materia de 1º de Bacharelato.

O **alumnado matriculado na materia de Grego de 2ª que teña pendente o Grego de 1º**, ademais de presentarse por avaliacións ao Grego de 1º, poderá presentarse ao **exame extraordinario de abril**, pero, tendo en conta que se opta por este exame extraordinario, non poderá presentarse ao final de maio, aínda que si ao exame extraordinario de xuño.

Para superar a materia de Grego de 2º de Bacharelato pódense dar as seguintes circunstancias:

AVALIACIÓNS PARCIAIS

- Ó final de cada avaliación farase unha proba escrita. Para superala deberá obter unha cualificación igual ou superior a cinco. A nota de cada avaliación expresarase en números enteiros e redondeada a unidade máis próxima. En caso de equidistancia entre unidades redondeárase a superior.

AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA

- **Aprobar as tres avaliacións.** O **aprobado está en un 5 sobre 10**. De ser así, o alumno/a non terá que facer o exame final e a súa nota media será unha media ponderada.
 - **Aprobar as dúas primeiras avaliacións e suspender a terceira**, neste caso o alumno/a **deberá ir ao exame final**.
 - A materia de **Grego é de avaliación continua** polo tanto **non** se fan **recuperacións**. O modo de superar a materia suspensa é superar a avaliación seguinte dado que os contidos son progresivos e acumulativos.
 - O alumnado que non poida asistir aos exames das tres avaliacións terá que facer obrigatoriamente a proba ordinaria de maio.
 - **Superar o exame final de maio**, no que entra **toda a materia**. O tipo de exame será o mesmo que o exame por avaliación. O **aprobado está en un 5 sobre 10**.
- A nota final do curso será a que resulte superior entre estas dúas opcións:
- A media ponderada das tres avaliacións, redondeada a unidade máis próxima. En caso de equidistancia redondeárase á superior.
 - A nota da terceira avaliación.

AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

A proba correspondente a avaliación extraordinaria será do curso completo e rexeráse polas mesmas normas cos anteriores

Cada trimestre realizarase unha proba fixada pola dirección do centro e que os nosos alumnos coñecen dende o principio de curso. Seguiremos a seguinte grella avaliativa:

	Inadecuado	Debe mellorar	Adecuado
Análise nominal	Incompleto, incorrecto, confunde caso ou declinación	Incompleto, confunde número ou tema	Completo e correcto
Análise verbal	Incompleto, confunde o tempo, voz ou modo	Incompleto, confunde persoa ou verbo	Completo e correcto
Helenismos	Non da a tradución, Non da derivados Helenismos erróneos Non explica a relación entre o étimo e palabra resultante	Non da a tradución Só da un derivado , ou case iguais Non explica suficientemente a relación entre o étimo e a palabra resultante	Tradución correcta 3 derivados etimolóxicos correctos Explica correctamente a relación entre o étimo e a palabra
Análise morfolóxica das oracións	Confunde casos Confunde persoas e tempos no caso dos verbos Non recoñece as palabras invariables	Incompleto	Completo e correcto
Análise sintáctica nas oracións	Non sinala as funcións das palabras Confunde as funcións Separa elementos do mesmo sintagma Non fai análise oracional	Incompleto	Completo e correcto
Tradución	Incompleta, incorrecta, sen sentido	Incompleta, equivoca a tradución de elementos secundarios, pero non dos fundamentais da oración (suxeito, verbos, C.D, e C.I.)	Completo e correcto

Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Na guía da materia de Grego I xa están contempladas unha serie de actividades de reforzo (exercicios de apoio, exercicios autoavaliáveis, cuestionarios, exercicios para enviar o titor, resumos, etc.) que a profesora da materia completará con actividades de reforzo para cada avaliación, especialmente deseñadas para o alumnado que o precise.

O alumnado que teña a materia pendente esta materia poderá optar por dúas opcións:

A. – Un exame global de toda a materia no mes de abril con data marcada pola xefatura de estudos e para a súa preparación, deberá seguir os contidos da guía da aula virtual e as indicacións da profesora da materia. Esta opción está pensada para o alumnado que pretenda presentarse a proba da Revalida?, xa que se non seguir o ritmo do curso de 1º, non poderá presentarse a dita proba.

B.- Examinarse das tres avaliacións nas datas xa establecidas para cada unha delas co resto do alumnado.

Outras avaliacións

Avaliación do proceso de ensino e práctica docente

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente	Escal a			
(Indicadores de logro)				
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				

9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?	☐	☐	☐	☐
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?	☐	☐	☐	☐
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?	☐	☐	☐	☐
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?	☐	☐	☐	☐

Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanase explicacións xerais para todo o alumnado	☐	☐	☐	☐
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?	☐	☐	☐	☐
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade	☐	☐	☐	☐
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?	☐	☐	☐	☐
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?	☐	☐	☐	☐
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?	☐	☐	☐	☐
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?	☐	☐	☐	☐
6.- Incorpóranse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe	☐	☐	☐	☐
7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?	☐	☐	☐	☐
8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames, etc?	☐	☐	☐	☐
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?	☐	☐	☐	☐
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?	☐	☐	☐	☐
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?	☐	☐	☐	☐
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?	☐	☐	☐	☐
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares	☐	☐	☐	☐

14.- Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?

Avaliación da Programación Didáctica

	1	2	3	4
1.Adecuación das unidades ao currículo				
2.Adecuación da temporalización dos temas.				
3.Mantívose a temporalización prevista.				
4.Adecuación dos estándares para os temas.				
5.Fixación dunha estratexia metodolóxica común ao departamento.				
6.Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
7.Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
8. Adecuación do libro de texto.				
9.Adecuación das probas de avaliación.				
10.Adecuación das pautas xerais para a avaliación continua.				
11.Adecuación dos criterios para a recuperación dun exames.				
12.Adecuación dos exames				
13.Adecuación dos programas de apoio, recuperación..				
14.Actividades complementarias.				
15.Adecuación da información aos alumnos e pais dos criterios de avaliación,.....				